

ה. אדם לשחק עמו עם היזבורה ולא יהפלל
ח. יחד כל ובן שוביל להפלל עם היזבורה. ולעולם
ג. שם אדם ועריב בלחן הכנotta שענן חבלתו
ד. עעה בבל עת אלא בבחנה הבנotta. וכל מי שיש
ביה הבנotta עבורי אינו מפלל כי עם
ו. יור נקרא שבן רען ב' איזציה לרוץ לטביה
ו. שנאמר יונעה ונדרפה לועת את ה'. ובשניא
ו. הכנotta אל יפסע פטעה נסה אלך מעט
ו. וכשיכנס בבחנה הכנotta יCONS שיעור שי יתרחוב
ו. חזרך יהפלל לקטים מה שנאמר לשמור מזווה
ו. ג' ב' ביתו המORTH נרל מביתו ובמטפה. וחכמים
ו. ב' אף על פי שהו לחם בערום בתי בכפייה והבה
ו. יוו יהפללן אלא במקומות שהו עסוקין שם ובתורת
ו. שטהפלל שב הפללה היזבורה. לד' וכך ציד הוא הפללה
ו. יודה אחד מהפלל בקהל רם ורבול שמיעות.
ו. עישן בן בבחונה מעשרה גודלים (ז' זיבני חורין).
ו. ציבור אחד מהב. ואפלו היה מתקנת שכיר
ו. לי וצואן די חביבן משלמיין להט לישוחה והוא
ו. רב (ה)געשרה שלא הפללן. וכן אין אומרים
ו. לא קראן בחרות. בחרות הגדבא.

וְיֵשׁ אֶלָּא כִּי־בַּת־בְּנֵי־עֲמָקָם
בְּבִירָה בְּמִזְרָחָה וְבְבִּנְצָרָה וְבְּבִּנְצָרָה
לֹא־בְּבִּנְצָרָה לֹא־בְּבִּנְצָרָה וְבְּבִּנְצָרָה
קְרֵבָה קְרֵבָה קְרֵבָה קְרֵבָה קְרֵבָה
פְּנֵי פְּנֵי פְּנֵי פְּנֵי פְּנֵי
אַחֲרָיו אַחֲרָיו אַחֲרָיו אַחֲרָיו אַחֲרָיו
דָּוָא הַגְּקָרָא פּוֹרָס וְעַל שְׁמַעַן
אַיִן

לזכות

(ב) מ"ר מלוי ר' ר' אמר כי לא מוכננת גל ספיט פטומין נטה. מהו מילוי גל דבוקת נטה גל נטל מזון מוגבש סגולתו וודענו ונדרס נטען מה ש"

בשיכון נבנה נבנה ובודק סס (ד"ה) מימין
לרכס פדרול ופוקס צ'סטיי סל צי
מקומית ורומן ליטם נסיעת צ'ללי קון סטנלי גולדמן

ביה: שְׂשָׂה צַוֵּר עַל פְּמָפִים
נֶמֶרֶךְ-צָבֵב בְּלִבְנָה, מִפְּרָאָס סְבִּירָה
כֹּו לְזֹוּ וְגַם נִשְׁמַעַת כְּנַעֲרָה לְלִבְנָה

לא זו מתרפלין אלא במקום
זהו שיתפלל שם חפתה
הרביבר יודה אחד מתרפלל

וילדה ציבור אחד מהב' ההפלו וצאו ידי החברון מ' צ'אן עשוין בן בפחה מען סל וויל פט' נגי' סולמאן ותסוקן צ'אן בכבר עי' אין סל' בכבר עי' ווין ק' צ'אן מהם זמ' זמ' וויל פט' ל' זיינע דס' כט' זיינע זא' זיל פט' לא' זיינע זא' זיל פט' לא' זיינע זא'

שידיון רבי ו**העשרה שלא**
קדישת לא **קוראן**
יבורבו ל**לנינה** ולאחריה

מפרטין גבאים אלא כי
ח' יון לא יהה אחד
ברוח שבע ותבל שיעמיה

הארדי אבן אלא בעישרה. הרה הנקרא פורט וועל ניא.

הנחות מינימום

(6) מ"מ שאלתך ע"ד איז שפטין מה שפטין בדין קב"ה מחייבת בדין זבב' בדין קב"ה? ו' מ"מ שאלתך ע"ד איז שפטין מה שפטין בדין קב"ה מחייבת בדין זבב' בדין קב"ה? ו' מ"מ שאלתך ע"ד איז שפטין מה שפטין בדין קב"ה מחייבת בדין זבב' בדין קב"ה? ו' מ"מ שאלתך ע"ד איז שפטין מה שפטין בדין קב"ה מחייבת בדין זבב' בדין קב"ה?

נְרֵי מִזְרָחָה
שֶׁבֶת נְרֵי כַּלְבָּה
וְעַמְּדָה אֲמָתָּה
בְּגַת וְמַעֲמָדָה
לְבָבָה :

גָּלְקָן הַשְׁמִינִי
בְּאַתְּנֵה כֶּפֶת . פִּין
בְּעַד כָּל מִנְחָה
בְּאַתְּנֵה קָרְבָּן : שְׁמִינִי^ו
בְּאַתְּנֵה כְּפָתָה : עֲדָם
בְּאַתְּנֵה כְּפָתָה :

ושניהם כבהתה
וירובו של אחר
עד שישתת את
אתם וויש כבהתה
בעקב וויש שנים
מן המשורט עיבר
המתה בחרחה לא
יא' איבותית אמא
אימוא רזוט של
אמר רב בכתנא
ו/ הנזאר שנאמר
קום שישח החזו
שנאנ דרכיו הא
ו/ ואביעת אמא
ומצד ואיכא מונבי
אש שווועמד היא
ופש ללב ואיכא
תונפש וזה שהויה
מכל אל נמריא
גנמא וקריא למאי
או רב יימר אמר
שהוב החזו מאי
תימברת הראדזין
אמצטמי ובעל
מאלו הו ואיכא
ען הנזאר נמי נמריא
שייניה נטכרא דבי
לתקרי ושחת אלא
דו ואיכא מלשנו
רבא דרכע אויל עד
דרותה להדרה
שדרותה להדרה
אתה ולא לשיעו
ומהכא דהניא
מן האיזאר שנאמר
מהת' לאז וראש
דר בבל כל הנחתי
אמר ה' השפטים את
תנוזם שיינן בכל
צנבר חיון שבבר
אישיותה פרדו מכל
קאמר בגין לדבות
ו/ את הדיאש ואה
מהה לי מבע לה
פדי' שערמן לכל
ו/ ואות פרדו עורך
וירב

卷之三

נִתְהַלֵּךְ

ב' ג' גמרא יג'

፩፻፭፻፯

(3)

Danzig Abraham

ספר

חַלִּיל אָדָם

וּגְלוֹתָה אֲלֵינוּ

ספר

בֵּית בְּרוֹד

כולל: חידושים דיןים ובירורי הלבות כסקים מאחרונים ומהמ"ב

ואחרונים שאחר המ"ב כמו חזון איש וכו'.

פרק שני

מכיל: מזווה, בהכ"ג, ק"ש ותפלת נשיאת כפים, קריאת התורה, ועוד

חובר בעוזי החונן לאדם דעת
ע"י בניימין יהושע ב"ר ברוד ולה'ה זילבר

שנת התשכ"ה, בני ברק ת"ז

כמו שהושבון החמוץ שיער קדיש וקדשה וכרכוג, ולכ"י בבחכ"ג, והוא טעות גדי שיתחיל עם הש"ץ, בכדי הברכות, ופרשת התמיד של שחר, ויתפלל כסדר. ו'

מן דברי הרבה אלו ומובא לשם במא"ב דלא אמרין רבו בכוולו ובאמת יש לתמהה על הלימוד בפחד של הרב והמי"ב מה של' להה כלל ואם hei כוננת הרב ציריך לכה"פ להביא דברי הר"ץ דבריו ובעמוק ברכה להגראל' הוכיח בראות ברורות דגם לע' בזבוז אמרים רבו בכוולו].

ד) בגדי שוויל' להתפלל כפירוש אע"ג דגם אם מאן לביהכ"ג יכול להתפלל ב齊יבור פטקי דזמרה והשלמה לאחר כדרלהן בסימן ד' מכל מקום מזות הסדר הגכוו מתיקנו זה המ"ב בסימן נ"ב (ס"ק א'): ר' לביהכ"ג בהשכמה כד' שלא יצי כי כתבו בספרים שהמגיד הו' לבוא לבית הכנסת בהשכמה כלהתפלל בסדר ולא בדילוג ככו' תהיך האינורות ע"ב.

ד') וי"אadam מוכחה לדי' במחשבתו בעת שהוא מתייחל לו' הצבור שכבר נתקנו העולמות ו' הצבור ויכלול כוננותו עמאנ' כשהור לומר מה שעדריא לא' לעט' תפלה כלל ולשם תיקון

כללייט דין איך יתנаг' בפסוקי דזמרה כדי להתפלל יה' בצבור (סימן נ"ב)

א) הרוצה שתקובל תפלהו, ידקדק להתפלל עם הצבור דוקא, כדבריה דzon אל כביר ולא יטמא, וכחביב בעת רצון עניתיה, ואימתי הוא עתה רצון, בשעה שהצבור מתקבליין, וכל' י' נקרוא רבום, ועיקר התפלה בצבור הוא תפלה י"ח, דהיינו שיתפללו עשרה אנשים שהם גדולים ביתה, ולא

בית ברוך

ברכת עצמו עיין הכלל ר' ס"ב, ובידין הפסקה בין ברוך לר' אמר לישתחבה ובינוי ישתחה ליווצר מבואר הכלל כי סימן ב' גן).

כלל יט

סימן א) הרוצה וכו' — הכלל הזה מבאר הרב — מלבד ההנחה בפסוקי דזמרה — גם פרטיה חותמת התפילה ב齊יבור, ודין הנכסה לבית הכנסת וכיצא צבור מתקבליין. הדינים ב' ציבור' מתי זה נקרא תפילה ב齊יבור (צירוף וכו') מבואר להלן בכלל ל'. התפילה בבייהכ"ג וכו' נבואר לעיל בריש הכלל י'.

ב) ה'ן אל פבוד ולא יטמא — צאיין הקב"ה מואס בתפילה ה齐יבור. ואיפלו שכבר נוהgin כן לעמוד פניו למורה עד שיסים לומר ברוך וכו'.

ב) עשרה אנשים עטם וכו' — כליניד

ר' מה עכל אחד מתפלל לעצמו רק שאומרים קדשה וברכו ביהד וזה לא בוגמי' וופסוקים ואדרבתה יש שהתרעמו על מCKERI תפלה בצבור א"כ עיריה מה שכורעים על הקנת המכניון ז'ל נמי כאילו עשרה מתקבליים ביהד [מדין הולכין אחורי המנהג וכמודמתה שאין רבו נבולי מבואר ברכמ"ס ב' ח' ד' מהת' ופלא מה שמורגן בפימיהו דרבנן העה"ש]. (מדין אין עוגין אמן אחר

(ב)

הנחיות

א. עת

מצבוד

ב. ולא

ברון

ובין

סימן

הגה

סובי

סילה

דציא

גדז

(ג)

בונ

צון

דלו

אל

(ה)

גד

דק

א'

הנ

5

ח י י כל יט דין פסוזם ולהתפלל יה בנצח אדם קא

כמו שהושבען ההמון שיעיקר להתפלל בעשרה הוא רק משום לשטייע קדיש וקדושה וכרכג, ובכן אין מקרים להתפלל בלבד רק שיהיה י' בבחכ'ג, והוא טעות גדול, ובכן חוב על האדם שיתהר לבא לבחכ'ג, שיזהיל עם הש"ג, בכדי שיוככל להתפלל בסדר, שיאמר מתחלה כל הברבות, ופרשת התמיד שהוא בעוננותינו עכשו במקומות קרבן התמיד של شهر, ויתפלל בסדר. וְהַיְלֵךְ בָּדָרֶךְ וְתַגִּיעַ לְעִיר וְרוֹצֶחֶת לְלוֹן שֵׁם וְיִשְׁ

בית ברון

רק שאומר מומרים ושירים (תויה במס הס' קול יעקב מ"ר יעקב גראף). מיתואם לא אמר כלל המומרים יכוון להשלמת התפללה (עיין בס"ק כ"ה).

(ה) ופרשת התמיד —מאי דנקט הרב לפرشת התמיד ולא לשאר הקרבנות שנתקנו לאומרים בשחרורית, משום דמעלה יתרה לפרשת התמיד ויש בה דרא דחויב משא"כ דשאר הפרשות אין היב כ"כ ותלויים במנהג [וכדכתב הרב לעיל בכלל ח' פינן ט': והנהנים לומר פרשה עולה וכו'], וכן מביאר ברמ"א בס"י מ"ה ומקרו בו ספר היראה לר"ג.

(ו) ורוצחה ללוֹן שֵׁם וְנוּי — כתוב גם ב腮מו צ' (ס"ק מ"ט): הוא הדין בדור אם בדרך הולכת לפניו בד' מילין יש מקומות שמתפללים בעשרה ימתין עד שגיאש שם והוא שיעין לא יעבור זמנו קריאת שמע ותפילה (פמ"ג). ע"כ. ומוסיף השע"ג: دائ' יעבור זמן ק"ש בחדאי יקרה ומילא יחויב אח"כ לסתור תיקף גאולה [יבואר דק"ש בברכותיה עדיף מהבלה במצוות, ר"לadam הצעיר מתפללים לאחר זמנו ק"ש יתפלל ביהדות וזה במצוות הרב בכלל ח' ועי' מש"כ שם בס"ק כ' ובהערה ומזה"ב המובא שם לא מעמע הני].

מכה דברי הרבה אלו ומובה לשון זה גם במ"ב דלא אמרינן רובו ככולו בתפללה. ובאמת יש לתמונה על הלומדים ששמו בפייהם של הרבה ומה"ב מה שלא החכונו להה כל' ואם היה כוונת הרב להז' האי צריך לכח"פ להביא דברי הר'ם ולדוחות דבריו, ובעמוק בריכת להגרא"ל פומרנץ' הוכיח בראות ברורות דגם לעניין תפלה בזבוח איםרים רובו ככולו. ל

(ד) בבדוי שוביל להתפלל כסדר — פירוש אע"ג דגם אם מאחר לבוא לביהכ'ג יכול להתפלל בצדvor ע"י דילוג פסלי דומה והשלמה לאחר התפללה, וכדלהלו בסימן ד' מכל מקום חסר לו מצות הסדר הנכון עתיקנו הו"ל. ומכתב המ"ב בסימן ג"ב (ס"ק א'): ראוי לבוא לביהכ'ג בהשכחה כדי שלא יצטרך לדילוג כי כתבו בספרים שהמגיד הזהיר לב"י לנו לא בית הכנסת בהשכחה כדי שיוכל להתפלל בסדר ולא בדילוג כי העושה כן מהפך הצינורות, ע"ב.

(ד') ו"אadam מוכראה לדילוג יכוון בכה' שבעת שהוא מתחיל להתפלל עם הצעיר שכבר נתקנו הульמות ע"י תפלה הצעיר רצולו כוונתו עמהם ואה"כ צחיר לומר מה שדילוג לא יוכל כלל לשם תפלה כלל ולשם תיקון העולמות

(6)

Ragoler, Elijah ben Jacob

ספר

יד אליהו

חלק שלישי

חדש וברורי סוגיות

נלווה בסופו קונטרס חקרי ופסקי הלכות

הליקות אליו

מאת

גאון ישראל וקדשו רשבביהג

מן רבי אליהו רגולר זצוקלההה

אב"ד ור"מ דק"ק קאליש

נערך ונסדר עיי

מייכל בלאכזר הריר שמואל שליטא הומינר

מופייע לראשונה מעצם כתיבך של המחבר

בhzazzat

מכון יד אליהו

ירושלים תש"ל

(7)

ט) מורה להתפלל בעשרה אע"פ דמבעט רבים ממצוה של ברוב עם הדורה מלך, משומם להתפלל תחולת קודם שעת תפלה הגבור דהרי זרוי ממצוה מותר ועדיף טפי. (פסקים סימן ה אות ו).

ו) ניל' פשיט האadam לא כוון באבות צרכיך לזרור לראצך, הינו אפילו ראה ונזכר אתה גבר שלא כוון באבות, מ"מ יגמור תפלו בכווי שלא יהיה ברכה לבטלה, ואח"כ חור ומ�플ל. (פסקים סימן ה אות ג).

ז) יש לעזין אם מותר לסמוק עצמו לעמוד נגד המ�플ל, בחמת דקייל' דסמכה כיישבה, כדאיתא בח"מ סימן ק"ח ובמ"א הלוות תפלה. (פסקים סימן ה אות א) ע"ש.

ט) בשבת וו"ט היה מנהגו של רבינו להתפלל עד המברך את עמו ישראל בשלום, ואומר יהו לדבוזו, ואח"כ פסע תיקף כלכ פסיעות, ולא אמר אלה נזoor ושרاري מהנוגדים שאומרים בחול. וגם בברכת המזון בשעותות וו"ט לא בירך רק עד לעולם אל יחרסנו, והיה מדלג מן הרחמן והלאה, וכן בברכת התנים בנשיאות כביס היה מצוה שלא יאמרו היה רצון הנדפס בס' שערין ציון, על ברכה השלישי, ובמקו מה היה אומר רבונו של עולם המזוכר בגמרה. (חולדות אליהו ע' 57).

כ) שכר פסיעות. בסוטה (כ"ב ע"א) למדנו קיובל שכר מלאמנה, דההיא אלמנה דהאי כי כנישטה בשיבובותה, כל יומה היה אהיה ומצללה ביה מודשיה דר' יהנן, אמר לה בתמי לא בית המכוס בשיבובותך, אמרה ליה רבי ולא שכר פסיעות יש לך, והנה הפסיקים לא הביאו העניין היקר הזה מצויה לרבות בפסיעות.

וניל' הטעם, דלא שיקד עניין זה להלכה למעיטה, כי'א ללימוד קיובל שכר בגין מצוות אחרות, אבל לא לעניין הליכה לביתכ"ב. דהנה איתא בביבה (כ"ה ע"ב) אמר ר' ומור וטרא מכתפי לו בשbeta דרגלא, ופרשנו טעמי דבשבתו ולא חול, משומם דבחול לאפשר להקיה, כדאמר בפ"ק דקדושים (ל"ג ע"א) אי מקיף חyi, אולם בשbeta אי אפשר, דהא אמר בשbeta (קג ע"ב) לגביו אמרת הימים דמותר לפסיע פסיעה גסה שלא יצטרך להקיף ולהרבות בהיליכה, ע"ש.

וא"כ אי אפשר להרבות בפסיעות לקבוע עצמו בבייחננ"ס הרחוק יותר, בעוד שאפשר בקרוב, בנסיבות דאי' יעשה בשbeta שיצטרך עי'ו להרבות בהיליכה בשbeta, נמצא וזה דוגמת מצויה הבאה בעברית, אם ירבה בהיליכה בשbeta למזויה שאפשר לקיים בא' שום עינוי ומרעעת במוקם קרוב, דנחיי דעתו לרוץ לקיים מצויה אפילו בשbeta, מ"מ אם אפשר לקיימה ממש בקרוב אויל' אין מצויה כי' לרוץ, או להרבות הליכה לאחר המזויה, ואם נאמר שיילך בשbeta לבייחננ"ס הקרוב, הרי אין קבועות מקום לתפלה, וזהו מצויה הרבה יותר משכר פסיעות.

אולם האשטה האלמנה היתה יכולה להלך בשbeta לביהננ"ס המזרחה דורי אויה אויה זיד' יהושה רווייה צבוי

יצא מדורייתא, אלא מדרבנן מצווה שלא לצאת בשמיעה, וגם אודיער דבר פלא, כי לאורה מפושת הדין בו הדר פרשת משפטים (דף קט"ו ע"א) בד"ה פקודא זו לפדות עבד עברי ואמה העבריה, וחעינן שם בע"ב הוכחה בר"מ על צד הקבלה שאני בק"ש להוציא ש"ץ את הגבור רק בתפללה, ואף את ע"ה אינו מוציא ש"ץ בק"ש. מיהו ניל' פשוט דגם כוונת הזוהר הקדוש ור"מ הוא מדרבנן אינו מוציא בק"ש. אבל מדורייתא שומע כעונה בכל התורה אם נחכו לצתת ולכלל עליון על מלכות שמם. (פסקים סימן יג).

ט) תמייה על פוסקים המחייבים להשביך קדיש וקדושה בתורה הק"ש, הלא הוא פטור מחתמת שעוסק במצוות. (פסקים סוף סימן ט).

י) שאלת. אי' אחד נאסר במקומות בית האסורים אשר מטופنة בצדאה וסורהנות על כמה חדים, אם יבטל מצוות ק"ש לנמרי בכל הימים אלו שהוא הבוש בבה"א, או מוטב שיקרא במקומות זה מלבטל מצוות ק"ש לגורמי. (פסקים סימן יד) ע"ש ובהשומות שבסוף הספר.

יא) ניל' לאורה פשטוט, דמי שאין נקיות דמותר ללימוד ע"י הרהו بلا נטילת ידיים, אכן לשמע מפי אחד שקוראו לפניו אסור דתמי כעונה בפיו ממש. (פסקים סימן טז).

יב) שחויה בין גאותה לתפללה. ניל' דלא מבטל התכיפה בסמיית גאותה לתפללה. וניל' אסור להלך בין גאותה לתפללה אפילו ד' אמות דמבעט התכיפה. (פסקים סימן ה אות ב).

יג) תפלה בצבור. אם אין מתחילה לתפלל באוטו רגע שמחהילים הגבור להתפלל, אע"פ שמתפלל רוב התפללה עם הגבור, אין זה בכלל תפלה בצבור. (פסקים סימן י, בתגונה).

יז) תפלה בצבור. ניל' ברור שאע"פ שאיןו אלא מתחילה להתפלל בצבור, אע"פ שככל גמר התפללה ורוכבו ככלו אומר לאחר שסיימו, מ"מ מקרי ואת תפלה בצבורו. ומנא אמרנא לה, דהא קייל' דמהה טוביה ממדת פורענותו כהה פעמים, וכיין דחוינן במדת פורענותו, אם היה בלבם מתחילה בעת הרוגע שהקדוש ברוך הוא כועס בה, רגע כמייריה, היה מזיק אפילו כל הקלות שרצה להאריך מאר, כדאיתא בע"ז פ"א בתוס' לתי של רבינו אליהו, לא ב"ש בעת רצון שהדיין כן, והא אמרנן פ"ק דברות אימתי עת רצון בשעה שהגבור מתפללן. (קובץ, "נכנת הגדולה" [סובלסקי] כרך ז עמוד 133) — "העתק מכתיב" של האביר הגאון החיד קדוש ד' מכובד מון רבוי אליהו וגול�ו צוק"ל).

טו) צירוף לתפללה בצבור. כשייש שבעה אנשים שלא התפללו ושלשה התפללו, א"א לקיים רק מצוות קדיש וברכו וקדושה, אבל אין זה עליה לתפללה בצבור כי' שיתפללו עשרה אנשים ביחד, שאין מקרי תפלה צבור כי' בעשרה ממס, וזה ברור בלי ספק. (פסקים סימן ז ד' מה שאלת).

L

ס' ט (א) ושבשו לא נהנו בו'. ומהנaga מכתבי סלמהר ספיס גנו העט הצעלה ליבור הקפהה, עמוד מהד חיל הפחת וממקנישים קלקול, שעדרין מקום רקען מהפליטים, והלן עותקין לפירוט, כמו כתובים קימן ק"ב (עמ"ז). על כן

מגיליס דלון למור דנבר וכן גירין ליזהר מושב:
 זטמיכן ולוחינו מהרטס נול' פטפאל
 ז מפילו דבנאי מורה למור לאטסיק וטלעטוק כל ומון סההג'ו לומנו
 ז שימה צונז'ה ז' ומכל מקומות מי צלעומד על די קלריהו צ'לואה נטפאל
 זמו דיטייר ^(א) דמי חלן סטמאנון קן יטחו לדנבר וויטומו לדי פטפאל
 זב) מילצ'טו נקומות טנאגו גנימ'לטס וויתמג הומט עמלהס וועין נקמען
 קיון ז' (פטפאל ^(ב)):

סימן סט

אין פורס על שמע. וכן ב' סעיפים:

ו[א] אם יש בני אדרת שהחפלו כל אחד בפני עצמו ביחיד ולא שמעו לא קריש
ולא קדרושה עומד אחד מהם ואומר קדריש וברבו ונרכחה ראשונה יוצר [אור ז'] ולא
זה נקראה פורס על שטן [ב] לשונן חתיכה כמו פרוטה שאין אומרים אלא קצת
הה: כגון (א) א [ב] ז' ומכך נגנו לנו מל כלמת יונג מהו מהן (א') מומשים קליט ונרכז

באר היטוב

הנפקה

העולם: (זק א) אין כו', בש"ט בא ב' דוי פעין הברכה ויען פיטון קירט'. מכל מקרים של ברכה, גם ששם מכואר ריכל לחשך בכל ברכה שבמציאות של יה' ממען רביל', ואלה שארוך להתחיל בברכה ואחיך יאמור החותמת, אבל לא יותר מהמשורה. אמרתך לא אמרתך הוווספה ואחיך החילה הברכה. והיינו טעמא עצירע לעשות ברבורי. עיקר מטבחו שטבעו חכמים, לבן צערץ להתחיל מטבחו שטבעו חכמים. והוא דידין הכא, דבראמצע ברכה שי כוון שתחילה במטבח חכמים נום. תוספת הפיטס הוא מעין הברכה, מה שאנן כן לומר הפיטס קודם שתיחיל שאותו:

ומיוון
לפר
לעומם
הנעל
על

עמ' 57

ס"ה (ה) הדרא"ש
ס"ו פרק אין עומרין
ונלכט פ"ג (כל)
ונדרש"ב א"א (ה' מ"ט פ"ט)
מ"ט) והטורו

(ג) דבריו עצמוני ילי
ס"ב פ"ג בול נסס
קמ"ב (ג) דבריו
עצמוני על פ"ג מהורייל
ונלכט פ"ל פ"ט מ"ט
וילכט"ב (ד) דבריו
עצמוני (ס"ב):
ס"ה (ה) רוכץ משח
אות א"ד פ"ר ש:

דינרין עילית

ב. (סב' א) אֶב יְשׁ גַּנְג
דָּרְדָּה בֵּין, וְיָמִינְ מִזְרָחְ
לְבָבָה (רֹאשׁ וּמִזְמָדָן) סָבָבָה
סְבָבָה כְּלֵי מִזְמָרָה
סְבָבָה נְעָזָה שְׁפָטָה
סְבָבָה נְעָזָה עַמְּדָה עֲדָרָה, וְעַמְּדָה
סְבָבָה סְבָבָתָה וְאַתָּה לְמִזְרָחְ
סְבָבָתָה תְּפִילָה סִים לְבָבָה
סְבָבָתָה לְקָרְבָּן טָמֵעַנְדָּה
סְבָבָתָה פְּרִימָה כְּמִזְמָרָה ע.

דגימות ודעות

- ח) ב"כ ב"ה נ"ט כ"ט
כלבנ"ג י"ז נ"ט מ"ט
תנ"ו גענ"מ ק"ל דל"ג
לעומ"ו:
- ט) ב"ה נ"ט פ"ג נ"ט
מאודוות ל"מ מ"ג ס"ס
לעומ"ג: זיכרנו מ"מ פ"ג
לעומ"ג:
- י) ב"ה ד"ה ר"ב מ"מ נ"ט
כ"ג כ"ג כ"ג כ"ג כ"ג כ"ג
לעומ"ג ומקורה אל מליטש
לעומ"ג:

ב' א) תחטבת מלהנרכות
ויהי־לך כ"כ י' קמ"ל;
ב) תזונת מ"ל כ"כ
מקור פיסם מוסכם עתנית;
וילשין גדרה;
ג) תזונת מ"ל כ"כ י'
לפריס;
ד) תזונת מ"ל כ"כ י'
ומוסכם עתנית;

הסמכות (דרלי מטה סס ד"ר פירוט) בermo בשחרורו. ולרכג' צ' (ד"ר ממן) נkir לומר גם זרכא ורטנובה: ג דרכא קדייש.

(ב) והתחילה בברכת יוצר
וכס עוניים מהריו ^(ט) נרוך ר' כו': י' ט' מומרים פסוקין
בקליחות צמען כל ערבים ב כמו צהרים ^(י) ו' ג' וג' נגנו כנ'
מזוז ג' דילcum קדש קודס נרכז כל ערבים: (ו) ולאחר שיטינו
ברכת יוצר [או ר' ^(ז)] אומר אבות ונגורות ד' וקדושה
ו' ואתה קדוש ^(ז) וזה נקרא עירוב לפני התיבה י' ואין
עוושים דברם אלו בפחוות מעשודה ^(ז) משום ומהו דברם
שבקדושה ^(ז) וצידך להזר אחדר ששה שלא שמען
דהיינו רוב העשרה י' (ז) ואט אינס נמצאים אפילו בשבייל אחד שלא (ב) שמע אומרים
ואפלו ט' ששמען יכול לפרש על שמע ולעבור לפני התיבה בשבייל אותו שלא שמע
ו' (ז) מכל מקומות אם אותו שלא שמע בקי לפרש על שמע ולעבור לפני התיבה ה' מוטב
שיפרדים ^(ז) ובעבור לפני התיבה הוא משיפורדים ויעבור לפני התיבה אחר שכבר שמען
הגה ^(ז) ו' מי שעובד לפני הקופה וומר סלט סוכנות קלילאות טלית כל ספללה וולף ספקן מ' ק' מ' ק' מ' ק'
על פ' סכגר תפלאן ^(ז) ו' חלן סתירות אילן לפטיק מהר ק' ו' וכן סכך סכך ג' פטוףם
ווענץ לפני הפטינה ^(ז) ומוללה צטלים תפילומו ג' על פ' טענץ קדשו אל מהר ק' קריימת צמע ו' וולף
יסמן ג' הוללה למפללה ^(ז) ו' וטהור לאפטיק דבניתן הטנו בין ג' הוללה למפללה ו' בקראיימת צמע זכרותיהם
ולין קורע לטלית יער לאפטיק בין קריימת צמע למפללה ו' בקראיימת צמע זכרותיהם כדי לפרקן על
צמע נל'וון זכרותיהם למת בכנמת נלחן סאטמפלן סקטן קדש ו' ורינו (ב) ז' ו' וסמלל נרכזם י' ו'
(ז) חור אכל נבלם ערצת פסלו דבון ח' יגול ^(ז) לאפטיק לאנייל טהילים צמע, ומכל

לעוסק הנקודות פולקייםatum, וטיפלו סמכו ויך מהר צלע דמע, מילא ימפלל כסדר ויקמו גורלה נמללה, ויח"כ יפלום שמעה לה נרלה לי לאטמייר, עין קו פין פ"ט: זה והחיזוק ב', נעלם י"א וכמו לטוס פע' 6): ח' יוכן לchapisk. מן גורלה נמללה, הגוזרת רעך^א.

באר הנולדה

א. צי' ד"ה ומו"ז
ב. רצינו וטכ:
ג. סס נומניא:
ד. ממכה קומפליס פ"ז
ה. מילאנו || וו"ת קומפליס ק"ה
ו. מילאנו מילאנו פ"ז (ונגדה פ"ז)
ז. מילאנו ר"ש פ"ז (ונגדה פ"ז)
ח. מילאנו ר"ש פ"ז (ונגדה פ"ז)
ט. מילאנו ר"ש פ"ז (ונגדה פ"ז)
י. מילאנו ר"ש פ"ז (ונגדה פ"ז)
ו. מילאנו ר"ש פ"ז (ונגדה פ"ז)
ז. מילאנו ר"ש פ"ז (ונגדה פ"ז)
ט. מילאנו ר"ש פ"ז (ונגדה פ"ז)

גינויים לדט"א

כ' כל בו [עפ' סוף] ש-
נזכר נס' מ- שפֶר המהמש
בשם הר' ז' (ב' ז' קמ' נ-
ד' ט' פ' ג') דרכי
משה שם: (ב') ב'-
ו' ו' ו' וכמו (ב' שבב)
מהורי (ב' שבב):
אבורוב: (ב') מנהיג
דריש פלטן (ב') ושבול
קקט (טמן (ב')):
חטשורי מינץ
המ' (ב'): כה

אתה תזכיר

ח. עין געמק אַתְלָה
בְּאֶלְגָּרִינְגְּ בְּצָלְמָהָה כְּנֶמֶת
קְלָם אַכְלָה בְּצָלְמָהָה
ט. עין מַדְרָסָה מִיקְן
ס. סְמִין טוֹן:
ע. תְּקוּנָה פְּרָטְמָכְסָה:
ו. תְּהִזְבֵּחַ מַדְרָסָה
ז. מַדְרָסָה מַפְּרָזָה:
ח. בְּדָדְיָה כְּבָשׂ תְּמָרָה:
ט. תְּמָרָה עַמְּשָׁה מַגְשָׁמָה:
י. גַּמְגַּמְגָה וְכַפְלָה כְּבָשׂ:
ו. תְּמָרָה גַּמְגַּמְגָה:
ז. חֲזָהָה מַמְדָרוֹת
ח. יְהִינְלָה זְעִירָה:

Stern, Bezalel

בג"ד

ספר

בצל החכמה

חלק רביעי

כולם

שאלות ותשובות וברורי הלכות

הנוגעות לארבעת חלקי השלחן ערוך

מאשר חנן ה' את עבדו עבד לעבדי ה'

בצלאל שטרן

אב"ד דק"ק קהיל יראים (ארטה)

דעריר הבירה וינא יצ'ז

לפניהם אבד"ק הרמנשטייט, אבד"ק פאפא, אבד"ק עדת ישראל

בעיר מעלבארן יצ'ז, ור"ם דישיכת ברית אברהם שם

ונשייא התאחדות הרבנים החרדים באוסטרליה

בלאאמו"ר הגאון המובהק צ"ת וכוי מו' אברהם זצוקלה"ה והיל"ד

מח"ס גפי אש, כתבי אש, מליצי אש, שלחן אש, מסדר תילוקים וטיטות,

כלבו הקטן, מנחת אברהם, הדון עלך ועוד ספרים שלא נדפסו

והם עדין בכ"ג, ה' יוכנו להוציאם לאור.

עה"ק בני ברק טובב"א

קצתרתוי כי הון עתיי מספקת נמיין יותר כעה, וכו' וברכו ככל
הכח ויכוּן שלה כל מהוני ודיוויז מופך זקקה כל יטלה
לעומת כ' בכרכע עון והוא נחטא פל גדי לפרטך שלימה מע
בטעים גמברה צפראן בבלג ובראנו.

וינון יונן ז' פג' ב' סטראט

סימן קללה

7. דין תפלת בזיבור בשעה מתפלליין בציירוק ארבעה ←
שהתפללו כבר.

היום עיינשי וורי גנוג נמה שכך קרכ"ג וכיו' כי כדו
ונלה הונת הפלג גנור לילויס מפ"ט טבר נכהפננ
כיחד פפלג ויה' דכו דקייל זסגו צבש מהפלויס צוירוף
ולרומבש שכאפלויס ככר כינוי לענן שביין רוחיס נומר קרייט
ודרכו וקדוכא, היל' וד"ה הפלג גנור לה' יולו ריכ' שכאפלויס
טפלוב ציקן, וLERİINI גרא נזוכישו קו"ד בצעי צב"ג.

(ה) תחילתה המיינית הינה דומה למשמעותו וברויי לנוין
בזה נמה ברוחתו בס' וזה היה (רהורתיה), פסקוט
סרי ז דיבר בטלות (ב') בס', כי גמינו כל דבר לו שפניהם גאנטס
בללה בהפניהם ופלטה בהפניהם וכור הון זה מולא לתפניהם גאנטס
בללה שפהניהם עשרה גאנטס יחד בלין מוקרי הפלטה יותר כו' כו' כו'
בללה שפהניהם עשרה גאנטס יחד בלין מוקרי הפלטה יותר כו' כו' כו'
כונטראת הרגות מטב (חומרה כה כה' כה' י') בס' זאן כתה
בהתהמתה וממענה הפלטה בזנוויל היין רק בככל כונטרת מהפנלים
בגניז דרוז במנין וכוי זאן מפורה גנס דמיין היל כללן יי'ן,
בבללה שמייק כהפלטה בזנוויל כו' הפלטה יי'ה דמייק שפהנלים
בבללה שמייק כהפלטה בזנוויל כו' הפלטה יי'ה דמייק שפהנלים
שעמ' ז סהמ'ריך זזה. — נגמ'ד במעין בס' הייל (כללן יי'ע
סרי ה') יילך בעיקר כוונת כרמיין ביל' זמיה זמסיס' בס',
בללה כה' בחומצין במכון קמייך להתקפלן צונדרה כו' ורק מוש
בלטמווע קרייט וקוזטס וכרכו ונגן ליאיס מקיפות נחתפלן זימד
בחומצין זהויס' זמיס' נג' התקפלן זיזה הפלטה יי'ה טב' בזנוויל
בחומצין כי בעיקר להתקפלן צונדרה כו' רק כדי נטמווע קרייט
קוזטס וברכו ולען כה' מהפנלים זי'ה גאנטס זונטס זימד זטס
בצונדר זטס כי עיקר כהפלטה בזנוויל כו' לא חתפלן יי'ה
עס' בזנוויל דמיין טשרה היל זיל זולכ'ג' דסנו' נס נטב
מחטפנלאס בזילו'ו ז' שפהנלים ככער, גאנז'ן זהויס' שטב' יונחו' ז'ה
חפנלאס בזנוויל.

(ג) ולענדי נ' לאכפו זה מכה דליהו בגמ' (פסחים ס"ז):
 ה' אל יתקין חין כספה נקחן מהן צני' כהות
 כל מלטבש טלאטס צני' הדר מע' קכל וודקה וטראת' מספק'ל'

ודגומות של קיוזק ציינר וצ'ויטה ווילס וה'ן כוס להר מיל' פ'ז'ב. למגנס נגיד קדרמו נכטעה זו נס'ה'ה נני מונס (חולה'ה ס'ה'ה) וסרי דלעטה זו דס'ל דזעטן ז' כוסות ס'ל' ניגמיהויס דונ' קעל'ה כסheid ה'ן ה'ל' ה'ל' כה' דהה'מ'ר ה'ן קיוזק וכ'ן דער' הח'ז' בצערכ'ה מעין ג' זנמ'ק'ס טונגע קס האה' קיריל'ה וכ'ן דער' הח'ז' בצערכ'ה מעין ג' מקרי' וועג' ולכ'ו ס'ל' נלטמ'ן'ה (קס סקי'יר') נט'יפ'ה דונד'הה ה'גמ'ליהויס וויל' נס' נט'ווני ה'גנווי ה'לעפי' פ'ה'נ'ס סופ'ה'ס ממ'ב. שוד'ה'ה זטלפ'ר זכ'ג'ויס מ'ויל' צ'ם ש'בומ'ש קיד'ז' מ'ה'ל'ר'יס וויל' נ'ין ט'ווא'ה ה'ל' פ'א'ך זכ'ו פ'ו'הה' וס'פ'יד' פ'ז'. — מעטה' להרי' קרכ'תון תי'ווט' נ'ין ש'ה'ז'ג' זכ'ך' מ'לו' נ'כ'ה מעין ג' מ'ק'רי' הוועג' וויל' ז'ו' ידי' פ'ו'ז'ק קיוזק' נט'יפ'ה' זט'מ'ק'ס'.

(ג) אלא נס נהיר כבוי ונכון מוויי דסניד נוכחים יי'וֹלָה
כמתקיימת תורתם כי מלהך ולתורה נ"כ סמיה. ותוליה
צפוריין (סרי התשל"ה סמ"ה ל'), וכן מען נ"ל ותקה מוכס דמשננד
סניד ה"ג אף ר' נטה נתקותין לר' כרוכה כוותה מפי ברכותה
שופת ברכות גורר תקופה במיליכן ע"ב. וכס' דעתה חורה מתייה
בש מלהתני בגדעון' וגס יין מגנו יהו יין למוקים ויל' טוועה
גנילר וכותה ז'ג' מטהוריו דבריו צלעט, כי כוותה נגד בחותם ע"ב.
כגיא מפורשת לאגדעון' כי הילוט דינו ממש כיין דפורהה סנוד
ונוטגה גוריה. ולכך הון מברכ"ס הילוט נס פוגה סניד וויל'
עדף ק"י כסות הילוט נלהת ברכות ז'ד"ה קיזוז זמקון"ס וכן
נס' יין וכוס ה' הילוט וזח' נס לחמו קמיות פמי כקסותה
וישגן סמויין. מפליג ברכות נ"ל גוסטום יין בגמג' גרבינו.

(ג) אגב לשיר כי כך ייינן ולדעתם בגלוויים נמיין במתה
מוד כום מנגד בכוס כל קידום כי כמג'ל צפס
בכג'וות וככ'ם, ובנ' בטוו (ס' פמ'ה) כן דע לו ממע ומ'ז'צ'ז'
(ער' גס מטה'ר ולבנ'נו) כן כ' נחן ודכוו כי פירך כל דמאנ'ו
שמהמה מעיו זכ'יה סס כי נחן ודכוו כי פירך כל דמאנ'ו
טוו'ל גרויר פורתת ספיע זכ'יק זהעפ'ז' זהיין גויר כרכ'ב
סועד כו' מען דען לא' שותה ברכ'ב ונין לא' שותה מען
נשוו'ל כו' גויר כרכ'ב וטוען מען ע'ז. וה' זכ'יה נ'ג'ו'ו
קוקיות כנקון וולס וכדעתה הולך נק'ם כמושן. — ובג'וט
(ס' הפ'ל' טפי' ה') כי ייון מוגר למתה כן כ' כן ממע
כי כו' גויר תהו' כמלה'ל וויל' וכיין מען לא' י'ת'ב מסות
במסעד סעיז ע'ז. בכ' מהיל'ב כי סהמלו' כי מוגר למתה
gas מען דגויר, וכוי נגט הא'מו' פורה'ל' טפי', להנס פלי'
כח'ת ה'ז' וממליל' גס נז'זר נק'ם קושיא'ל' כי'ל' ז'ל' סבב
— בדעתה הורוב זכ'יה נין וולס זהצ'רטוי געל' (לה'ת ה') —
מקה'יס נ'ג'ו'ו' טר'ג' סקו'ז' מהתקיך דג'ני כבג'וט זכ'יה
דכ'ען ז' כוסות וכס' הפל' סק'ז' מסכים נ'ג'ו'ע' סס דמען
ז'ין לא' י'ת'ב וכרכ'ב מועל דג'ורי מעל' זכ'רו סותה'ז' ז'ל'ז'
ו'ול'ז' זמ'ק'ז' גס לדעתה ככ'ת, כיו' זמסיק נס'ר הפל' "לה'ה'ו'
כלעתה קפוס' ז' זי' זמען כ'ין נג'ו'ו' כרכ'ב זל'ספור מען פופט
דעתה בטוו זק'ן מען כ'ין נג'ו'ו' כרכ'ב זל'ספור מען פופט
זק'ונ'יס' נק'ם זק'ט'ז'.

העולה להלכה: ^{לו} גס תפיה בני כוסות תילוטו לו כוס

(12)

Steinberg, A. M.

סִפְרָה

שאלות ותשובות

מחוזה אברהם

חלק שני

כ' ו' י'

שאלות ותשובות בארכעת חלקי שלחן ערוך
חדושים נפלאים ופלפלים עמוקים בסוגיות הש"ס

מאת

הגאון החסיד שר התורה עמוד ההוראה רבנו של ישראל

מרן אברהם מנחם הליי שטיינברג זצוק"ל
האב"ד מלפנים בק' סניאטין ואח"ב בעיר ברاري המפעירה והגליל

יוצא לאור מכתב ידו של הגאון המתברר
בצירוף העזרות ותקונים וקצת חדשניים בשם

ע'ז מ' ש'ה

מאת נכוו

משה הליי שטיינברג

מלפנים אבר"א ברاري וכעת בקהלת מחוזה אברהם ניו יורק
בן הגאון מוה"ר שמעי הליי שטיינברג זצוק"ל
אבר"א פרומישלאן

ניו יורק

תשכ"ד

נדפס בדפוס "בלשון"

ע"י מודלי שוסטערמן ושלום דובער מיזונט

כל בית ישראל הנקדאים בשם יעקב. משום דיעקב אמר בקהלם אל תחוד בכובי והוא על מחלוקת קרה ועדתו שלא נזכר שם יעקב וכמ"ש רשי, ולכן אסור להם להחיק חז' בחלוקת מדיקא שפיר לשון קדשו. וכי"פ גראה לומר להחסידים הכל רק כמו שאמרם לפני העמוד לא ישנו הנוסח כלל ר' יברך את עמו הרוב, ואוקה כי יציתו לדברי וזה יברך את עמו בשלום הנלענע"ד כתבתני.

והנני יגידו הושתת"

— • —

סימן ט

ב"ה يوم ג' י"ג אודר הראשון ח"ע ברדרי
לכבוד הרב הגדול החריף ובקי מוח"ר
יופף נ"ז לניא רך בעיר קנאושוץ

7) מה שרוצה כי לחדש תפלה בצבור לא הוא רק אם מתפלין עשרה אנשים תפלה יה' בלחש ולא מוגני לה רוב מעשרה כgon שהה או שבעה ויצטרפו עוד ארבעה אנשים שהתפללו והם ביביכ"ג זה לא מיקרי תפלה בצבור, ולא מהני רק לעניין פורט על שם המבואר בס"ט, אבל שנחשב תפלה בצבור לעניין לדרג המבואר בס"ט נ"ב להה בעניין עשרה מתפלין ולא מהני רוב והאריך בוה.

לבדי אין דבריו גראים בזה ולא נמצאו כן בפסקים. ויש עוד ראי' ממ"ש המג"א בס"ט סק"דadam אין שם ר' שלא התפללו לא יתפלל הש"ץ בלחש רק יתחיל מיד בקהל רם זתא עיר הוכנה משום הקדושה. מוכחה לדבריו adam יש ר' שמתפללים חשוב תפלה בצבור דמתפלל גם הש"ץ בלחש וחור בקהל רם וכ"כ בש"ע הרוב שם. ואם דבריו למה ביש ר' שמתפללים מתפלל הש"ץ בלחש הא חשבי כיחידים. אלא ודאי דבorth אמרין רבו ככולו ומזרטפים המועט שהתפללו להרוב וכמ"ש הח"ס או"ח סי' ק"מ שהביא כי, רק דבעינן שייהו עשרה ביביכ"ג דבעינן עכ"פ רבו מתרוך כלו וכמ"ש הח"ס שם ובמק"א כתבתי בזה ואכ"מ (א).

מ ש ה

שא"א שיתפלל עם הציבור בלחש אם ידלג כדי שיתפלל מלא במללה עם הש"ץ. וממצאי באשל אברהם מהגוזק מبوتשאש שם סי' נ"ב דכתיב אכן ספק שכשותפלים בעת חורת הש"ץ היו תפלה עם הציבור ממש כי הרי בהכרח יש יריד דעתית טשיה

אמנם באשל אברהם מהגוזק מبوتשאש סי' תצע"ג כתב חוליל: מכ"ש בסדר התפלות אשר יש מאיריכים בשבחים ובקשות רבות ויש שנות מקצרים כי וא"א שיהי בזה שוויי בין שנים פשוטה דליך אין שום קפידה בגין זה ע"ש. ובאמת שינויים קצת כלו שכחתי בכל בתי מדרשות שבצקת מוסיפין תיבות בתפלה וקצת גורען ואין בעל תפלה אחד דומה לחברו בשינויים כלו ואין מי שימה בזה ומשום שאינו ניכר השינוי כ"ב ועוד באש"א שם שהביא מהיש"ש יבמות כמה שאינו ניכר להדריא אגודות ר' ע"ש. אמן בזה דעת הרבה פוסקים דוגם במנגאג איכא לית. אבל בשינויים שאינו ניכרים כ"כ ייל דאן קפידה, ול"ד לשינוי נסח אשכנז וספרד שהוא ניכר וגם מפורסם. משא"כ בשינוי קצת תיבות שאינו ניכר כ"כ גם ייל לפמ"ש הפמ"ג סי' תצע"ג דרכיו דהיא באקלאי לפי שעיה ליכא משום לא תתגוזדו. ולפמ"ש כבוזו הבעלי תפלה הללו אינם מתפללים רק לפරקים כשייש להם יא"צ. לכן הדבר קשה עפי' דיןא למחות בחוקת היה, וגם בבהמ"ד שלנו יש איזו חסידי סטרעטען וכשהם מתפללים אומרים הנוסח של סטרעטען ושאר המתפללים אין אומרים כמהות.

אולם אם הרוב האדרק שליט"א מקפיד ע"ז נכון לומר לחסידי יידיטשוג שבעת תפלה בפני העמוד יאמרו כנוסח סטרעטען כי גם הם מוחרים בכבוד הרב שתואא אב"ד שליהם עכ"פ וכיוון שיש לו קפידה בזה לא יגרמו לו עג"ב. ויפת הביא כבוזו מש"ס פסחים ד"ק ע"א דראי' הגם לבוש את המלכה עמי בבית ופירש רשבים כלומר בפניו מבישני, لكن החוב מוטל על החסידים הניל של לא להתנגד להה"צ בפניו.

ועיין בתשו"ר פאר הדור להרמב"ם חוליל: אבל אסור לכט מעניין אחר ממש ל"ת אגודות אגודות. אלא כד חיבים כל בית ישראל הנקדאים בשם יעקב המחויקים בדת משה רבינו ע"ה להיות כל עדה וקהל מישראל אונודה אחת ולא תהי' ביןיהם מחלוקת בשום דבר בעולם. ואתם חכמים ונבונים ו יודעים מה עונש המחלוקת וכמה רעות גורמת עכ"ד הקדושים. ולפפנ"ד מה שדקך רבונו בלשונו הוכח

ע י נ

(א) ראה שוי' אמריו ישר ה"ב סי' ט' בדין מי שמתפלל בלחש בשעה שהש"ץ חור אם מצטרף לעשרה. ולא הביא הפמ"ג בא"א סוס"י נ"ב דמסופק אם תפלה הציבור הוא בלחש או חורת הש"ץ נמי תפלה הציבור הוא ע"ש לעניין אם בא לביביכ"ג וראה

אך ייל לענן מהיקה לא חישבנו כיון שהשתות לא נתקדרו ואף דקிரל דוגם שם שנכתב שלא בקדושה אסור לМОחקו רק לצורך תיקון עוי' בש"ד יוד"ס רע"ז סקי"ב והאריכו בזה האמורנים הרבה, מ"מ ייל דעת הופוס הוא ככותב השם בלי בונה שאין לבו אל מה שבוכב בו מושב מראוי למוחקו ועי' בברכי יוסף ס"י רע"ז אותן כדי שתביאן כן בשם המה"א ובנ"ב מה"ת ס"י ק"פ בחיו"ד ועי' בספר גודלי הקדש של ספר דעת קדושים ה' סט"ס כל מ"ש בונה והג"נ ייל לענן שמות הנגדפים אין המורפים יודע כלל מהשם בשעה שנדרש.

ואף דעתך מדרבנן אסור לМОחקו רק לצורך תיקון, ייל בזה דמשות אישור דרבנן לא חשו מה שיכל להיות נמחק, כיון דאיינו ודאי שימחק הו כספריא דרבנן לקולא ובפרט כיון דאין מכון למתוק.

ואף אם נימא דחו"י פ"ר, לפמ"ש כבודו שהמאשבי מיסטר בעריכו את הצעירנדער שטרכט ניריות ועי' השני מוחק את הראשות ועי' בונתו שמוחק את האבע של הראשות מכל מקום הלא אין דעתו וכוננותו שהשם יהי' נצעב כי מעשה ההדפסה הגותגה עתה געשה הכל עיי' המבונת בלא שליטת יד האדם ובלא דעתה ודי ייל דאין בזה משומות מהיקת השם מדאיו, דהלא בשעה שנכתב השם אין בו שום דעת אדם ואיך אף אם נימא דעתך מדרבנן אסור לМОחקו וכמ"ש הנהיק כלל ז' הניל, מ"מ כיון דאיינו מכון לМОחקו אף אם נימא דחו"י פ"ר, מ"מ כבר נודע דברי המג"א בס"י ש"יד דפ"ר בדרבנן מותר להחתה"ד ואך שהמג"א תשיג עליין עין במאירי שבת כי"ז שכח ב"כ בחתה"ד ועי' בשעתם פcrit הל' כי"ד מהלכות שבת. ובשות' ח"ס יוד"ס ק"ט כתוב דבשור איסורים חזן משבת ודאי מותר פ"ר בדרבנן ויליף לי' מדברי האר"ש שהביא במג"א ולפמ"ש במחה"ש שם אין שום ראי' ע"ש אבל הח"ס ס"ל כן. וראיתי בס' ארחות חיים שם שתביא מתוס' מועד קתן ד' ע"ב דה' מפני דמותה דסבירה לאלה להתסבבות לפסיק רישא בדרבנן אטור ואף בשאר איסורים. והנה זו היא קשות היד דוד שם במוקט ואין דבריו מוכחרין דיל' דהחותם' אויל' בתירוץ זה למ"ד דחרישת אסורה מודואית באשכנית לנו שפיר תירצטו דאפיקו לריש דס"ל דשא"מ מותר מודה

ולא ראה הח"ס הניל דלא שיד רוכז נכלו אלא מודה כלו עשייה ביאור הלכה זו.

ועיין בתשי' הרובץ' ח"ד ס"י ר"מ שבת בטעם האמורים לענן פורס על שמע דברון שבעה שלא שמעו קדוש וקדושה ולמה לא יועיל ששה דהוא וב' דוב, וכותב דאייכא רובה דמיניכר במראית העין שענן רואה דאייכא רובה וזה הוי בשעה שענן רואה דאייכא רובה, אבל מה שתליי בשמיית הקול כי הכא שציריך עשרה לענות אמן וקדושה בעינן שייהי' הקול שהוא של רבים שלא התפללו, ובomon דאייכא שבעה שלא התפללו ניכר הקול שפיר שהם של רובה אבל אי ליכא אלא ששה ע"ג שהדר ניכר לענן דאייכא רובה אין ניכר כל כך הקול ע"ש. וא"כ לדין דקிரל בששת, לענן חפה לחש ודי דמנהני ברוב הגיר ליען שחרוב עומדים ומתפללים ומיקרי ההפלה בלחש שפיר הפלת בצדור דזה לא תליי בקהל בנלפונז' והוא פשוט.

ב) ומה שעמד על ה"כ פ"ב דמעילה הה' לענן מעליה בפרה שכח הרמב"ם עפ"י שהיה קדשי בה"ב שהקשה ה"כ עיי' וכותב כ"ת דכונת הר"ם היא לדברי התוס' מנוחת נ"א לענן יש מעלה אחר מועל, וככבר הקדימו בזה בכח"ז שם ע"ש ובכאן אורה על מנוחת שם הסכים להכ"ם ואין להאריך.

— • —

סימן י'

ב"ה יום ה' למד למכ"י תרג"ט
ליידי הרב החריפ ובקי וו"ח מוה"ר חייט
קנאלאער נ"י מכון שבתו בק' פרעמשלאל.

מכתבו הגעני בעת לא הייתה ביתית והיום עיניתי בדבריו אשר ביקש מגני להסביר עמדו להדפס סדורים ועוד ב"כ עבר נער בני' שיבוא המשמות הקדושים לא כתובם אך בשינוי, כגון בון ד' יודפס רק ב' יודין למן אחורי בלחט לא יוטלו חיז' בזווין.

וככובדו האיריך בזה אם בשמות הנדרפסים יש בהם קדושה אם דין כתיבה ועי' בטין יוד' ח"ב ס"י רע"א ס"ק ח' ובמג"א ס"י ל"ב סקנ"ז ובאה"ע ס"י קכ"ה ובס' בני יונה סוט' רע"א.

ע י נ

ובאגנות משה או"ת סימן כ"ח ג' דן בזה אם הפלת בצדור היא דוקא כשל העשרה מתפללים ולא סני ברוב מנין ומפלפל בדיון רוכז נכלו בשיעורים.

Solos, Moses, 1762-1839

(16)

ספר

שאלות ותשובות חתם סופר

למרנא ררבנן גראן מרנן שמו
רבי משה בתרכ' רבי שטואל סופר זצ"ה
אבלז' ווילט בק"ק פרשבורג ודומזא

אורח חיים

הורפס לראשונה בפרענסבורג
בשנה עט סופר מהיר לפיק (הרטץ)

וועה בס"ד יניא לאוד עילם ברוב ישי וחדוד
בחגגה מתודעה, העורות ציעינס מספער ובוועני ראשונים יארזיעס,
ברוחספה מפתחות ותרור חוספות ודרשלטאות עייר נטע מעלה טובות
כאשר עני הקורא הווינה מישרים

ע"י חמישתדרל
עה דניאל בוטון ז"ט

בעיה"ק וירושלם ריבב"א
שנה תשע"א גפ"ק
כפיין מבן האמאן"ד לחזאה ספרין
על"י שטעמ' "אורח חיים" דיזלט האי

הלו"כ דלא אמרין בשיעורים רובו הכלו. והטובל בכי' סאה חסר קורתוב לא עלחה לו טבילה, והאוכל כזית פחות כל שהוא אינו לוקה ואין יוצא ידי חותמת מצהא".

ולפע"ד לא שין רובו כcolo אלא מתוך כולן, דמסנהדרין ילפינן דבעינן רוב מתחזך כל. אבל אם לא נתועדו רק רוב סנהדרין אינו כלום. והען לעולם שרין המיעוט בתר הרוב, אבל כלו בפנינו, כגון יונ"ד הוה עדזה לדבר שבקדושה, ואם ז' מהם לא שמעו קידיש וברכו נמשך המיעוט אחר הרוב. אבל אם רק נתועדו ז' לא אמרין דבר שבקדושה. וכבר נתעורר כמה הרוב המאריך. וכן הצבור רוב שחטאו מכיא המיעוט עמהם פר בהוראה. וכן לענן טומאה וטהרה בעשיית פשת. וכן חיota שמייעוט סימנים נגררים בתוך רוב דנפק חיוטא וכן בכל דוכתאי". אבל לאכול פחות מכשיעור או לבטול בפחות מכשיעור ולימא רובו ככלו לא שמענו. אה"ז אי אתה כאן מ' סאה ורובי כשר ומיעוטו שאוכים נמשך אחר הרוב, אבל חסר קורתוב אינו טובל כנעלן"ד".

ולסימן בברכה ברוכתן של ישראל חטה כלויות ועתדים כדיני רוחב (חנינה נג' א) ואשלכות כעגלים (כתובות קיב' א) וכל פריה משונה. א"כ ע"כ הם צרכיהם לשער בוזית דעלמא ולא בשל ארץ ישראל הכהובת. וכך אמר (סוכה ג. א) ארץ של שעורה בזיטים, הלא אין השיעורים בזיט של אortho הארץ".

ה' ברוכנו ויזחיב גבוליינו ושםחתה עולם על ראשנו רבב"א.

פ"ב נגהי ליום ג' ז' אדר קצ"ג לפ"ק.

משה"ק סופר מפפ"מ

ל

הוא, ועיין תוס' מ"ק ח' ע"א סוף ד"ה נפקא לי וכו'".

ולענין קושיתינו היה נ"ל דבאה פלייגי. שמצעתה דספוג"ה ס"ל סתם אכילה בכזית והלהה למשה מסני דסני בziejוך כדי אכילה פרס. ובابر מן החי והוא הדין בכל מקום שהוא חידוש, אין לך בו אלא חידושו, וצריך להזכיר כלו לתוך פון. וסוגיא דובחים ס"ל סתם אכילה בכל שהוא, ואתי הלכה למשה מסני דעכ"פ צרך לאכול בקרי אכילת פרס כוית. ובמילוי הדחוס הוא סגי לכל הפחות בכל שהוא בציור כל היום, ואפילו בזית לא הו"ל למיבע". וכעכ"פ לכל הפחות הו"א דסגי לזרף המשחוין אפילו כל היום, קמ"ל.

[שיעור אכילה בטומאת בית הבלתיה]
ות"ח אחד הקשה לי מ"ש"ס נדה מ"ב ע"ב דקאמר אבוי אי אמרה בית הסתרים הוה, נהי ב מגע לא כתמא במשא מיה מטמא. ומאי קושיא הא נ"מ כשאכלו משחוין ב כדי אכילת פרס, דמטעם נבלה אפילו במשא לא כתמא, ומטעם טומאת בית הבלתיה מצטרף ב כדי אכילת פרס". ולפע"ד טעה בדמיונו דהאי דמצטרוף היינו שיפגשו זה בזו בבית הבלתיה, אבל שכבר ירד מעיו לא מצטרף לענן טומאה.

[ריבוי כcolo בשיעורים]

ו' והגאון מהו שלמה קלוגר נ"י מבראד הקשה לי זה כמו ירח ימיםఆה דמלפלל ש"ס (סוכה ה. ב) אי פסוק כלו בשיעורים נאמר, הא הוה שעורים וחיצין ומחייבין הלכה למשה כסיני. ומאי קושיא הא אי לאו הלכה למשה מסיני, הו"א בשיעורים רובי כcolo. אבלathy

תשובה קמא

[ממחורה השבתה]

השתתא הכא ע"י בחור א' קבלתי נעימות בימינו בסוגיא דמנחות ס"ה ע"ב מתכו רביינו והכהה מהיכימים.

שלום וכ"ט למ"ר ולתורתו ה"ה יזריד נשך כל חי הרב חמאה"ג המופלג ומפורסת כערוגת הבשם כבוד מו"ה בצלאל ר"ב נ"י בעה"ס ס' הורה גבר.

"ובכן דקשו המגד מציה קפה רשות אמר' אט זירד סי' קפה. יא. ע"י רשות נזהה שב, ח' הרמ"ל אהלה ז"ג ס"ה יספר "תירא" ח'ב ע"י קעה במנחה אמר' אט שב. יא". ב' בברבר מי נזהה שב. יג. ע"י קדחת ערב בבר ביט' א' יול אמר' מטהה סי' א' איה ס' ג'. ראת ההלן סי' קפה [יעי' ש"ה נטה הוה איה ב' ב']. יג. במקד טיב בבר ב' (ג) העיד מדרבישט ניר' נא ב' ד' ה' בעי' רבא דבריה שסתה ניטה הי' עליין בריה, הרה דבריה הוי אף שטהיעין הברה. י"ג' דבריה הוי דבר דריש לא' נטבלת הדשנית בשנהדר משיח, כי' ב' ביל' יקוט הירושי מיכא בקרבי' הערו'.

שהיו בינויו ועתה הוא אין עמה
שפתחה שהוא פטורי.

יש חלק לדינה בין המיטמים דאם
מש רק שמי בחשבותם שם היב
דבר שבקדושה מצד וקרא אף כשהיה
יותר מעשרה ורק שהחיבין שהם המע
שם נמי יכולן לומר אבל לטעם כי
שנתחביבים ממש המעיט כהירוב בעת
יש שם הרבה שהשחה הם מעט אין ש
הרוב בשבייל המעוט ולא יכול לומר
ארבעה מהפטורים להתחבר להשתה

השורה להפרד משאר בני' הגמaza
למעשה אינו נוגע זה לעניין פריסט/
תלמידי רשי' בשמו דפליל' בשבייל
שמע יכולם פורוס על שם שם דאי'
חוב הצבור לומר קדיש וברכו דרשיא א
דבר שבקדושה אם אך יש שם עז
הדא'ש במגילה שם. וסביר גודלה הוי
יצטרפו תשעה שעשו עם היהיד שלא
הוא דבר שבקדושה הרי הוא מקדש
יעי'ש ואיפסק כן בסע' סי'. אבל גם
קדחת התורה דבוח לכ"ע הוא חיבת
מקום לומר דעתך רצטו של העשרה יהיו
מי' טגי ברובן חיבין מטעם הר"ן ו
שנקט זה גם על קה"ת שבtab זה ע
דלא חשב החם חוב צביר הם ואין
אאי' בעשרה או ריבם מהויבים בדו
נימא שבקה"ת כו"ע מודה לרמב"ן טגי
יהיה זה מטעם הרמב"ן וזה ספק
כבר נפטר אין יכולם אף שיש כאן צבור בו
שידן רבו בכולו שבין שהרוב מהויבין נידון
שכליין חיבין וכולין לומר.

אבל בעזם יש להסתפק טובה
תלמידי רשי' בשם שלפיטס על שם
שבפייל אחד א"כ אפשר לא סבירא ל
הר"ן בשם הרמב"ן דהיכא שהוא חוב
לשך רבו חיבין מאחר שלא מצינו
ספרים שמשם הוא מקור דין זה אכ
לידיהם הוא דרבותינו שבמערב אומרים
בשהה רק על פריסת שמע כהה דמה
את'ז' ובמקומות שיש ט' או י' שמע
ויאמר ברכו או קדיש שהם המ"ד שס
ריש' בשם שלפיג על דרבותינו שנ
כואיתא בראש' ועין בכ' ובב' ש
על פריסת שמע. א"כ גם הוא דרבותינו ש
הוא רק על פריסת שמע והיה מחלק

סימון פ"ח

**בעניין אם טגי ברובן שלא התפללן
להחשב במעלת תפלה בעבור בצדוף
אלן שכבר התפללן**

כ"ח אלול תש"ב.

מע"כ יידי' הרוב המופלג מעריך מרדכי
שפיעלאן שליט'א.

הנה בדבר מעלה תפלה בעבור שמע שאמרתי
שהוא דוקא בשל העשרה מתפללן ולא טגי
ברוב המגין הוא האמת וכן מפרש גם בchap' כל
יט' שבtab ועיקר התפללה בעבור הוא תפלה י'ת.
ההינו שיתפללו עשרה אנשים מהם גודלים ביחד
עייש', והbijao במג' סי' ס' ס' כ"ח. ומה שהוכר
שכני ברוב מגין הוא רק לעניין לומר דבר שבקדושה.
וחהטע פשות דלא שידן עניין רבו בכולו על שעורי
בדבל שעורי אף משחו מעכבר ולכך גם בשעור
דמספר אין שידן רבו בכולו וכדרחין גם בכאן גופיה
בחשבות צבור דבunning עשרה מקרה דתוך תוך
ועדה עוזה במגילה דף כ"ג אף לעניין אמרת דבר
שבקדושה עניין כל העשרה ולא טגי בראבא משים
דהוא כל השעריות דמצינו במדות וכן הוא בשערוי
מספרים ומשקלות שאין לפחות אף משחו ממה שנאמר.
ורק כיש עשרה שהוא כל הסך שצרך לחשבות
צבור והגידון הוא רק بما אריכין להיות מהויבין
באמירת הדבר שבקדושה כדי שייכלו לומרadam
כבר נפטר אין יכולם אף שיש כאן צבור בו
שידן רבו בכולו שבין שהרוב מהויבין נידון
כמו שכליין חיבין וכולין לומר.

וכדמשמע זה בלשון הרמב"ן שהביא הר"ן ב מגילה
דף ה' שבtab דכל אותם דלא חשב החם בתמונתי
דאין פורסין בדף כ"ג חוב צביר הם ואין עישן
אתם א"כ בעשרה או ריבם מהויבין בדבר בגין
שלא שמעו קדיש וברכו עייש', משמע אין יכולין
לומר אלא בשידן חיב על הצבור וחשבות חיב
שידן על הצבור אף רק בחיב רבו, ואף שאין לומר
שאף אלו שכבר יצאו מהויבין ממש בשבייל היהות
לרגע יחד עם החיבים מ"ט שידן שם החשבות
חיב עליהם להתרום לומר שהוא טגי מצד אסמכתא
דחקרא דבפ魯ט פרעוט במל' טפורים שהbijao התו'ס'
בדף כ"ג שם. וגם אפשר שבעה שחם יחד מהויבין
מש כדין הרוב שביביהם ורק כשיפרשו ממש יסתלק
החיב מהם כיוון שלא נתחייב אלא מצד החיבים

ולכן אין להקל בין הליכה להפסיק גדול ואין להפסיק
אף להליכה כஸוכר הרשב"א והוא להרשב"א ממש
בהטעם בעומד בתפללה ונזכר שהוא בעל קר' שלא
יפסיק שהוא מטעם שלא גזרו לאסור להפסיק
התפללה כיוון שהוא איסור שאין דוגמתו באורייתא
ובחולת שנתנו הרופאים קנה חילול דרך האמה
והשתן יוצא דרך הקנה לכל זכויות ודאי ליכא
דין גדר העמוד אף להטברין והוא מדין צואת
דימת מקום לאסור עצאה שעיל בשדו להאיסרי
בסי' עז' סע' ד' שפוקין קר' חדאית ביזמא דף ל
וגם במקומה הוא אסור לכ"ע כדאיתא ביזמא דף ל
ואיפסיק שם בסע' ה' אבל הוא לא נגע כלל בגזוי
בחוץ המים והצואה שבחוץ הגוף ודאי איינו כלום
שכל אדם הוא כן עיון בתוספתא סוף ידים לבואר
הגר"א. וא"כ אין לאסור מצד קלות העמוד. וכ"ש
שaan לאסור להרשב"א שהוא מדין ערוה שורי הוא
מכוסה בהקנתה. ונשאר רק מצד המר' שחם בבר
בתוכו ורכ' להט"ז סי' פ' שסובר שיש לחוש
להטברים דכל זכויות הדרי הוא כחולים ולהאיסרים
בכ"ח אף בכאפו על פיו יש לחוש לכתוללה אם
אפשר לכסות הכליל. והקנה שהוא מראב עברה אפשר
שהוא ככל' עז שלחאיסרים אף בכאפו על פיו
שהלכה כמותם כדפסק המחבר בסע' ד' ציריך לכסות
מדינה. ונמצא שלבתולה ציריך לכסות גם הכליל ואם
אי' לכסות הכליל יכול להתפלל אף בשאיינו מכוסה
אבל הקנה של ראנבר מוכרין לכסות. ואם הקנה
הוא מפלאסטיק אפשר עדיף מראנבר ומ"מ טוב
לכסות.

והנה בהכניטו קנה קטנה ויצא הקללה לתוכו
שהוא מגלה נגד העמוד. אפשר אסור גם מדאוריתא
וליד' לרואה דם בשיפורת שטהר מושם דוחץ
מכותלי בית הרחם כדאיתא ברשי' נדה דף כ"א
ההכא לא שידן זה דאם הוא מדין צאייה אין מקום
לחקל בין יצא דרך האמה או דרך הקנה דעכ"פ
הרי הוא צואת, אבל למה שבראות להרשב"א שהוא
מדין ערוה מסתבר שכיוון שכא דרכ' הקנה
הוא דרך האמה אין להחשיבו לקלוח כערות ואין
לאסור אף בא' כסוי. אבל למעשה של אסור בשאיינו
מכוסה גם מדאוריתא ברוב הראשוגים שהוא מדין
זואת, ובבוניה ברור שמודר כהלויל.

ידיד,

משה פינשטיין

ט' ט' ט' ט'

19

Pomeran tsuk Aryeh

ב"ה

ס פ ר

עַמְקָבָרָכָה

על ענייני ברכות ותפלות ומצוות השיכנות להן
וגם על כוצות זמנויות

בּוֹלֵל

חידושים וחידושי דין'ם ביאורים והערות בעניינים אלו

אשר חנני ד' בשבתי פה בארץ הקודש

בעיר פתח תקווה ת'יז

אריה ביר דב פומרנץ'יק

ה

יזואים. וה"ה להיפר, עין בח' הגרעע"א שם בשם הרמבה"ן במלחמות. עין במ"ב בס"י ס"ח סק"א שהאריך בותה.

אך נראה, דהא דוגי בחתימה kali תפיחה, והוא דוקא בברכות, אבל בתפלת, שהיא בקש צרכין, אם אמר רק החתימה נמצאה שאל אמר רק ברכת הודה וחותר התפלה ובקשה של אותה ברכה, עיל' ודאי דאיינו יוצא בוה וצורך לחזור ולברך ב' הברכות הנ"ל.

מי שטעה בתפלתו בחתימת הברכה ואמר החתימה של ברכה הסמוכה לה, כגון שעומד ב', חונן הדעת וטעה בחתימתה ואמר „הרוצה בתשובה“, ושוב החילה ברכה אחרת, לכוארה נראה דיויצה בוה די שתיברכות, דברכה א' אמר תפיחה בלי החתימה וברכה תיב', אמר החתימה בלי תפיחה, ולכוארה לא גרע זה מתפלית „תביבננו“ דיויצה בדיעבד; ועוד, דהרי בשו"ע או"ה ט"י קפ"ז אילقا ב' דעות אם בפתחה בלי חתימה

ו

7 ↵

7 מרגלא בפומא דרבנן, זהא דמצרפי מיוט שכבך החפללו למנין עשרה לא מהני זה אלא לעניין דבר שבקדושה, כגון לומר קדיש וקדושה, אבל לא מקרי ע"ז חפלת הצבור אלא דוקא בעשרה מתפללי. וכן כתוב בס' ז' אליהו הלגרא מקלייש זל, לדתפלת הצבור לא מהני שום צירוף. ונחתת לבוי לבור הדבר למצוא מקור לו.

ואחר העין נראה לענין שאינו כן. דהרי התוס' בברכות ד' מ"ח כתבו בשם ר'ת, דעתו המוטל בעיטה מצטרף לעשרה לתפלה, מהא דרב"ל סבר למצטרף לזמן בעשרה, ולהלכחה כוותי, וזה לחפה. וגם הבעל המאור כתוב כן, אלא שהקל יותר וכ恬ב שגמ' ד' קלנים מצטרפין לעשרה לחפה, ובשתם"ק שם כתוב, דבעינן רוכא דמיגר ודוקא ב' קלנים מצטרפין לחפה. הרי דכל תנך רבותא סבר ר' דקטון מצטרף לעשרה לתפלה, ומטעו זהינו לחפה בצבור, כדי דוקא לומר קושה hei להם לפреш. הרוי להדייא דהה שקהטן הוא מוטל בעיטה ואינו מתפלל אפס' מהקרי חפלת צבור אף שאין כאן עשרה מתפללי, וכן גאנגר בשם מהרייל, הובא בב"י סי' נ"ה, כתוב, דריש מצטרף לעשרה לתפלה, ומשמע גם לתפלה בגבור מצטרף עוז"ש. שוב ראיתי ב מג' א סי' ס"ט שכח, לעניין פורס על שמע לומר קדיש וקדושה,adam אין שם שלא התפללו לא יתפלל הש"ץ בלחש רק יתחילה מיד בקהל רם, כיון דעתך הכרונה משום קדושה א"כ ל"ל לחפלל חרוי ומני. משמע דאם אילقا ששה שלא תפללו עוזי, יתפללו בחילה בלחש משום תפלה בגבור. וכן כתוב בס' מ"ב דרוב מןין הוי צבור גמור ומקרי תפלה בגבור. הרי נתבאר דין היילוק בין דבר שבקדושה לבין תפלה בגבור.

אך בעיקר הדבר, אם מהני שום צירוף לעשרה לדין דבר שבקדושה או דבעינן דוקא עשרה שומען או עוני. אילقا בוה פלוגתא בין הראשונים. דההמבה"ט

או שומען.

ל

בעוהשי"ת

זה השער לד' צדיקים יבואו בו**ספר****מִבְרָךְ דָּזָה**
ח"א**על שאלות המצויות מידי יום ביזמו****בחלכות תפלה**

לפי סדר השו"ע סימני פ"ח-ק"ו

מהדרוזת לאגדא

כל אלה חוכרו יהדרו בעוזרת ד' יתברך ויתעלה

ע"י הצעיר באלפי

ישראל דוד הארפונגעט

רב רבייהם ד"ר "ישראל והזמנים"

מח"ס ישראל והזמנים ג"ח, שו"ת ויברך דוד ב"ח
ספר חינוך ישראל, ס' נשמת ישראל, שו"ת מקדש ישראל ח"ח
שו"ת נשמת שבת ז' חלקיים, ושה"ס

ט"ו שבט תשפ"א לפ"ק

ברוקין גן.

אבן ישראל (ח"ז ס"י ט') שלמת חיים (ס"י פ"ה) ד' ר' מתפללים ובתווך מייל ר' מהויב לילך לשם להתפ' גמוריה רב וראש הישינו בס' הרוב וראש ישינו שיניברג ז"ל (ע' פ"ה) ד' אא"כ עשרה עומדים להה מעשה איש (ח"א ע' ק' מהחו"א ז' וה' שפעם ה מתפללים והיה שם אחד החזו"א שיתפלל המקיים. אמנים שפיו שלא כיוון נחתת החיה"א במקומו שם אלא לאשמעין דבעינן ע' דבר שבקדושה ואין עד' האמת אף כשרוק ששה להחפכל ביחד גם זה חש' כל גודול שכילין לנ' חז'י וכדייך נמי לשון הרמו ורמשיר ואפי' הי' מקצת' משלימים להן לעשרה, זו שלא התפללו וכרי' אין או בעשרה עכ"ל, הרוי שהוכ' לעניין תפלה הציבור (ור' עניין קדושה) וועי"ש בו משום דברך דוחטא אשכ' בשווית' מהזה אברהם (ח' משה שם) ובס' עמק ברוי ובשוית' חלקת יעקב (ח' המהgap מקדמת דנא, ול' היפך) וכ"כ בשווית' קני' ושמיעולם לא ראה א' שמדקדקין לעשות כל נ' שיחמירו בזה, אפילו שה' עשרה מתפללים), וכן י' עצמו שבסי' ס"ט (סוסי'

סימן קב"ז

ל' שאלה - אם לכתחלה בעין "עשרה" + שעומדים יחד להתפלל שמוני"ע (שייחס תפלה הציבור גמורה) או סגי לכתחלה כשים "ששה" (רוב מניין) מתפללים.

תשובה - מחלוקת האחרוניים, ומسمאות רוח"פ דבשנה מתפללים (וד' שהתפללו) החשיב תפלה בציור גמורה. תפלה בציור לא חשיב אלא כשים מניין כشعומדים להתפלל שמוני"ע, וכמובא ב מג"א (ס"י ס"ט סק"ד) שם הרמב"ם (פ"ח מהל' תפלה ה"ד) אבל בלאו כי אין עליהם דין תפלה הציבור, וגם שאסור להם לומר חז'ת הש"ז.

המהמירדים. והנה הרוב האחרוני רצוי להוכיח → מלשון החyi אדם (כליל י"ט ס"א) תפלה בציור גמורה לא חשיב אלא כשים עשרה' אנשים גדולים שמתפללים ביהר, שכ"כ בשב"ל עיקר תפלה בציור וכו' עכ"ל [העתיק לשונו שיתפללו עשרה אנשיים וכו' עכ"ל] בשו"ת יד אליהו המ"ב (ס"י סק"ח), וכ"כ בשו"ת יד אליהו (רגולעב, ח"א סי' ז') דבפחות מעשרה אין כאן תפלה בציור כלל (ואינו אלא כדי לקיים מצות קידיש וברכו וקדושה), וכ"ה בח"ג הגרא"ח על ש"ס מס' מגילה, דרך לגבי חז'ת הש"ז סגי ברוב שומעין, אבל לתפלת הלחש בעין עשרה) וכ"כ בשווית' תשובה והנegasot (ס"י ק"ב) ממשיה הגרי"ז מבריסק ז'ל' [שם שמצוין בחוז"ל עניין ששה מתפללים הוא במס' סופרים רק לעניין קדיש וברכו, כלשונם שם, ואין אומרים קדיש וברכו בפהות מעשרה, ובוחינו שבמיערב אומרים אותו זו' וכו' וי"א בששה עכ"ל], וכ"כ בשווית' אגר"ם (או"ח ח"א סי' כ"ח - ל') וכן מביא בס' ארחות רביינו (אי-נא) שם בעל קה"י ז'ל', ובס' הליקות שלמה (ה'ית) שם הגרש"א ז'ל', וכ"כ בשווית'

הנני להעתיק לש"ק למדת מכל אני שלא יתפלל האדם לא במקום שטרוד מחשבתו, ולא בזמן שבטל כוונתו, ומעטה היחיד או הרבים שיש להם איכה או שנאה או כעס או מריבה עם הציבור אין תפלים רצiosa ואסור להם להתפלל שם, שמחשבו טורה ולא יכול לכוון בתפלתם, ואי לאו דמסתփינו זהה אמין דטב ליה להתפלל ביחד מלהתפלל בחברות בני"א שאין דעתו נוחה מהם.. אין ראוי לאדם שיתפלל אלא במקומות שלבו חוץ, כי בהabit האדם אל מי שדעתו נוחה בו נפשו מתחוררת אל הכוונה שלימה, ודעתו מתרחבת, ולבו שמח, ונכח עליו או רוח ח' (כענין שאמרו בנבואה) עכללה"ט (ועי"ש שהאריך עוד).

מיידנו ייל' שלא דבר אלא מצורה שמשער שמחמת כך כל משך זמן התפללה יהיה לבו כל עמו, ולא יוכל לכוון, אבל לא באופן שרק תחילת הכנסה הוא לו לא רצון, אבל לאחר שכבר יהיה שם יתיישב דעתו ויכול לכוון בתפלתו אין קפidea.

וכמו כן אם אין מציאות המזאו בינויהם (ובנסיבותיהם) מפריע לו, אלא שיש לו התנגדות לשיטתם בדרכי עבודת הש"ב, הלא מובא ברמב"ם דמותר להתפלל אפילו אם עבריינים (ועמ舍"ב לעיל בס"י צ') כשי' עם העובדים את ה' בדרך אחר ממנו.

משמעות דרכי שלום. עוד נראה דהיות שכתבנו לתפללה בציור אינו חובה גמורה יש לפוטרו מלהתפלל בציור "מנני דרכי שלום" דಗודל השלום שאFIELD שמו יתב"ש נמחק בשביבו, כל שכן כשהעלול להביאו לידי מחלות, ושפיר דמי לוותר על תפלה בציור משום דרכי שלום (כגון שהוא מוכחה מפני דרכי שלום לזרז נפשו לביתו וכדומה) ועוד דלא גוריעי מקום הפסד ממון דפטור מהתפללה בציור.

★ ★ ★

ששה מתפללים הרי הם הציבור "גמר" (ואין זכר לנו במ"ב שוה רק לענין אמירת דברים שבקדושה), וע' נמי בשורח מנה"י (ח"ט סי' ו') שהעיקר שלא כי אליה הנ"ל, אלא דכשיש ששה מתפללים חייב חפלה הציבור גמורה נ"מ כתוב שם (בסי' ז) דיש להחמיר לכתילה כדי אליה הנ"ל, ועשו"ת להורות נתן (ח"א סוס"י ב"ח) מש"כ בזה, וכן בשורח מנהת אשר (ח"ב סי' ד"ה) האריך להשיג עד האג"ם הנ"ל (ועי"ש שפלו בגדיר רובו ככולו), וכן בשורח אהל ישכר (סי' ז), וכ"כ בס' בית ברוך של החי"א (סוף ח"ב, ותמה על הלומדים שמנו בפיו של החי"א מה שלא החכו לזה) ובספרו אז נזכרנו (ח"ב סי' נ"ז, ובхи"א סי' מ"ח) דר' נהשכין תפלה הציבור גמורה (והחמיר יחמיר שהיה ז'), וכן העלה בשורח חי אברם (שפיטצער, ח"א סי' כ', ושמיעולם לא כיון החי"א לך) ושו"ת שעורי יושר (הנניה, ב"טז, ג"כ) ובשו"ת שבט הלוי (ח"י"א סי' כ'), ועי' מה שצין בזה בעמ"ס רבסות אפרים בקובץ בית אהרן וישראל (ג' פ"ט ע' ע"ד) ובשו"ת שאלת שאל (בריש, חאו"ח סי' ט"ז). וכן מביא בס' פסקי תשובה (אות י"ב) מכמה מחברי זמנינו שכן היה המנהג בכל הדורות ובכל המדינות, וכן בשורח בצל החכמה (ח"ד סי' קל"ה) דששה מתפללים הווי תפלה הציבור גמורה, ובשו"ת באර שרים (ג"ג). ועשו"ת מהר"י שטיינ"ף (ס"י רע"ט) שן ג"כ בזה ולא העלה דבר ברור, ומביא שהעלם נהוגין להדר אחר שבעה מתפללים (עי' להלן).

וראיתו בס' מועדים זמינים (ח"ב סי' קס"ו) בהג"ה שמתחתuko שכ' ממש אחرونיהם סברא שלא חייב חפלה הציבור (אלא בראיכא עשרה מתפללים ממש ולא אמרנן דסגי בשעה מסוימת רובי ככולו כמו בכח'ת דזולין בתה רובי ממש דחויב תפלה הציבור אין חוב גמור אקרקפתא דגברא, רק כיון שתפלת הציבור מתקבל טפי על כן מצוה להחפלל הציבור כדי שישתדל שתפלתו התקבל, וכיון שرك בעשרה

אך ישראל (ח"ז סי' ט) [ועל פי יסוד זה עשו"ת שלמת חיים (סי' פ"ה) אדם הוא במקומם שיש ורק ר' מתפללים ובוחן מיל יש מן עשרה מתפלין מהויב לילך לשם להחפלל הציבור]. וכן מביא בס' הרב וראש הישיבה ממשmia דהגרח"פ שינבערג ז"ל (ע' פ"ה) ולא השיב חפלה הציבור א"כ עשרה עומדים להחפלל ביחד, וחידוש בס' מעשה איש (ח"א ע' קכ"ט) מביא מעשה רב מהחוז"א ז"ל שפעם היה חסר עשריו למנין מתפללים והיה שם אחר שכבר החפלל אמר לו החזו"א שיתפלל שנית במחשבה.

המקילים. אמנים שפיר כתבו הרבה אחידוניות שלא כיוון לזה החי"א כלל, ולא נחית החי"א במקומו שם לדון בפורטי דין ציבור, אלא לאשמעין דעתן עשרה אנשיםivid ביחיד ככל דבר שבקדושה ואין עדה פהות מעשרה, אבל לפי האמת אף כשם שהוא מתוך עשרה עומדים להחפלל ביחיד גם זה חייב חפלה הציבור גמורה, ככל גדול שכילין לנו חוץ' בכם'ך דרוכו ככולי, וכדייך נמי לשון הרמב"ס (פ"ז מהל' תפלה ה"ד) שהחטיל כיצד הוא תפלה הציבור וכו' ודמשיך ואפי' הי' מקצתן שכבר התפללו וכו' משליימין להן לעשרה, והוא שיהי רוב העשרה שלא החטילו וכו' אין אומרים קדושה וכו' אלא בעשרה עכ"ל, hei השוו' ד' מס' סופרים הנ"ל לענין תפלה הציבור (ורק לאח"כ הוא השוו' עוני קדושה) [ועי"ש בכספי משנה שם דעתם משום דבר כל זוכתא אשכחן דרוכו ככולן], וכ"כ בשורח מחזה אברם (ח"ב סי' ט', ובגהות עין משה שם) ובס' עמק ברכה (עדך תפלה אותן ו') ובשו"ת הלקת יעקב (ח"ב סוס"י קל"ח, ושנין המנהג מקדמת דנא, ולא ניחא למרייחו לומר היפך) וכ"כ בשורח קניין תורה (ח"ד סי' ה', ושמיעולם לא ראה אצל צדיקים וחסידים שמדקדקין לעשות כל מעשיהם בכל החומרות שהחמירו בזה, אפילו שהיה להם אפשרות לאיסוף עשרה מתפללים). וכן יש להזכיר מלשון המ"ב עצמו שבסי' ס"ט (סוסק"ח) סתם וכו' שכשיש

שהארבעה האחרים יעכּוּ אינם מתפללים כלל אלא חול ושהה מתפללים לא החיבור, הוואיל ואין ד' יעו"ב (אלא שכנראהכו★)

שאלה - להנ"י ששה' טלית צרף עמהן ד' טלית מהששה מצד רוץ' המוחמים לילך עשרה' מתפללים נ חמיש הנורדים ישארו שם ויתפל מהאי טעמא ישאר כדי לגמול חסד

תשובה - ישאר

אם נימא ז' עשרה' מתפללים" (לא שכבר התפללו) הוא ד' מצות תפלה הציבור קכ"ז, ובשות' ויב"ד עי' יוצא מדברי הספר חס במג"א (ס"ר רס"ג סק"ל מן המובהר ומזה דרש של כל בני הקהל) כדי תיקון מאכלו להנינו ע' וכ"י מג"א (ס"י תע' שמוטב שישתה הוא כוסות של חג הפסח) מצוה) ויתן המותר לתוך עיקר המצוה, וע"ז בו שאם יש לו שמן להז ולחבריו אין לו שמן כל בכלليل רך נר אחד מצאתי בשות' מחנה

ובעיקר הדבר לדברינו הנ"ל יש לומר להיפך שדברי המש' סופרים לא נאמורה ורק בגין להצרף לומר קדיש וקדושה, אבל לענן, תפלה הציבור כו"ע מודי דסגי בששה מתפללים, ועשות' מבשר טוב (ח"ב סי' י"א).

מייהו מעוד טעם יש להדר לכתבה למני עשרה' מתפללים, דנהי דרכו ככולו מוכח מדברי הב"ח (ס"י תע"ב) גבי שתיתיה הד' כוסות, דרכו רוק כיכלו בכף הדמיון, אבל לכתבה בגין כולם ממש, וא"כ כמו כן נמי בזה, ובמק"א כhabono עוד טעם דהא ממילא בחוזת הש"ץ צרכין להמתין על תשעה עונים, א"כ למה לא ימthinו קודם שמנ"ע דלחש כדי לזכות גם אותן בתפלה הציבור גמורה (לעמדו ביחיד עם הש"ץ בעשרה) בדבר שודה נהנה וזה לא חסר.

וזכר היודש בס' מעשה איש (ח"ב ע' צ"ז) שם החזו"א שם היה רק ששה מתפללים וצירפו ד' שכבר התפללו שאז אין לומר חזרת הש"ץ, ומஸמאות כל הפסיקים איינו כן דלכו"ע בכה"ג שפיר אמרים חזרת הש"ץ וקדושה, ועוד דלא גראי מפורס על שמע וכו' ובשות' תשובה והנحو שיש דיעות דסגי ברוב מתפללים, אך כי דטוב

מתקבל התפלה לא שייך זהה לומר ודרכו ככלו (וכזה בשות' אגר"ם הנ"ל), ואם קיבל הואה נכלל, אבל מי גילה זו זה דחשיבות תפלה הציבור ועת רצון דתפלת הציבור הוא רק כשייש 'עשרה' מתפלין דוקא, דילמא עת רצון דתפלת הואה אף כשרך רוכב הציבור מתפלין ומיעוט מצטרפין עמהן, מאחר שיש בין כלן עדת שלימה דישראלים גדולים. שוב נדפס בש"ת חשובות והנחות ח"ג ולאחר שמכbia (בסי' ל"ג) מחלוקת האחרונים בששה מתפללים עם ד' שמשלימים אי' חשיב תפלה הציבור, כי להכריעadam הארכעה משוחחים ביניהם (במילי' דעתם) אז לא חשב חפלה הציבור, אבל אם הם ג"כ עוסקים בתפלה (כגון שאומרים קידושא דסידרא, או אפילו רקenthalim) אווי מיקרי תפלה הציבור, שהרי יש עשרה' מתפללים עתה להקב"ה עיי"ש, אבל לדברינו הנ"ל גם זה אין הכרה (ועמ"ש' לדלן בס"י ק"ל אם מצרפים למן אחד אנשים מתפללים תפלה שוננה).

ולדברינו הנ"ל אם יש שתיים עשרה אנשים שלא התפללו ויש שם שני היבטים שפיר דמי לכתבה לחלק הציבור ולצורך לכל אחד מיניהם עוד ארבע התפללו, כדי שיזוכו שניהם להתפלל לפני התיבה (לעתות זה גמ"ח עם המתים ועם החיים) ולא אמרין שעדרף להו להתפלל שמני עשרה ויחלקו התפלה ביניהם (הראשון עד אשורי ובצלג', והרב' מאז ולהלאה).

כ' אם יש עניין להדר אחר "שבעה" מתפללים.
ומה שכ' במהר"י שטיף הנ"ל לדבר פשות שמהדרין אחר ז' (הgeom שcnן הוא מנהג בעליז', אבל) מנהג כל העולם שלא לדرك בזה (מלבד לעניין חובת זימון דברען ז' אוכלי פת, רוכב דמינcer) [והודבר מחלוקת במס' סופרים הנ"ל רבותינו שבמערב אומרים אותו (קדיש וברכו) בשבעה, והטעם דכ' בפירוש פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו ה' וגוי' מנין התיבות שבעה, ויא' שש, שברכו תיבה ששית הוא (ואין ה' מן

"יט] וכךן הערוני מההוא דמס' ברכות דף ז סע"ב שיש לילך להתפלל בבית החלוש (החוליה) כדי לזכותו בתפלה הציבור, אף שבלא"ה מצדם היו מתחפלים בבייהכ"ג (במקום רבי עם, ובמקומות קדושים)], ואף שבס' ישראל ערבים (פ"ב בהגה שמחחתו לו) הבאנו מפקפים בזה מ"מ זה כיוון ש滿ילא לזרע ורוה"פ שהה מתחפלים חשב תפלה הציבור גמורה (כאשר הבאנו שם) על כן יותר הוא בשביבים.

ויל"ע מהו כשמיינן שם הוא יילך לו אווי כדיעבד גם הם ילכו להתפלל לביהכ"ג אחרתי, אבל הם מבקשים ממנו שלא יילך מבני שאין ווצים להטריח עצמן לילך לביהמ"ד אחר, אם עדיף שייותר על חומרא כדי שלא לגרום טירחא דציבורא להשהה, גם ייל"ע דילמא טירחא דציבורא הוא רק לציבור של עשרה.

ועשוית אבן ישראל (ח"ז סי' ט) שמחליך בין חפתה שחרית-מנחה שיש חורת הש"ץ
ובע"כ בעין ט' עונים), בין תפ"ע דלייא.

ולא אור האמור רע עלי המעשה מה שהרכבה בני ישיבות אינם ווצים להשתרכ ב הציבור שאין שם עשרה מתחפלים, אף באופן שהן גורמים לבטל שם התפלה, ועי"כ איזה יחידים (שאינם ווצים לנודד ממקוםם) מתחפלים ביחידות, ואין שומעין לא קדיש ולא קדושה ולא ברכו.

וראייתי בס' עורה כבודי (ע' לא') שמכbia משם סי' הכנסת יחזקאל (להר"ר.. ח"ב סי' א') שכ' אסור לו להרוצה להחמיר לעזוב אותם (יליך להתפלל במקום שהיה לו עשרה מתחפלים) משוס ועוזבי הארץ יכלו וגוו, ואפילו אם לא הטריך עליהם עדין אסור לו לילך למ"א ולעוזבים אלא מנין, ולא נאמר ע"ז שאין אומרים לו לאדם חטא כדי שיזכה בחבירך כיון שהרכבה פוסקים אף כשם שהה מתחפלים חשב תפלה הציבור גמורה, והוא מפקף בשניהם, ומביא משם הגירוש"א ז"ל שיצטרף עמם כדי שלא

שהארבעה האחרים יעסקו בתפילה, אבל אם אינם מתחפלים כלל אלא מושוחחים בינם בדרכי חול וששה מתחפלים לא מועיל להתקבל בתפלה הציבור, הוайл ואין העשרה עסוקים בתפלה יעוב (אלא שכנראה כתוב כן לרווחה דמילתא).

* * *

א-שאלה - להנ"ל כשייש בבייהם"ד 'ששה' שלא התפללו ויכולים לזרף עמהם ד' שהתפללו כבר אבל א' מהששה מצדיו רוצה להחמיר (כפוסקים המחייבים) לילך לביהמ"ד שיש שם עשרה' מתחפלים ממש, ויש חשש שאז החמש הנותרים (או אחדים מהם ישארו שם ויתפללו ביחידות) האם מהאי טעמא ישאר שם להתפלל עמהם כדי לגמול חסד עם שאר החמשה.

תשובה - ישאר ויתפלל עמהם. אפילו אם נימא דלהתפלל בגין שיש שם "שרה מתחפלים" (לא רק "ששה" עם צירוף ד' שכבר התפללו) הוא הידור מצוה, שהוא עיקר מצות תפלה הציבור ע' בדברינו במק"א (סי' קב"ז, ובשורות ויב"ד על דחשו"ע סי' כ"ב), מ"מ יוצא מדברי הספרחסדים (סי' רס"ב) המובא ב מג"א (סי' רס"ג סק"ל) דਮוטב לוותר על מצווה מן המובהר ומצוה דרישות (הקדמת קבלת תוס"ש של כל בני הקהלה) כדי לגמול חסד עם אחד שלא חיקון מככלו להניחו על האש שיעול לעשות כן, וכ"י מג"א (סי' תע"ב סק"י) שם הרמב"ן שモטב שישתה הוא ורק רוב רביעית מן הד' כסותה של חג הפסח (לא רוב כס שחוא הידור מצוה) ויתן המותר לחברו שיוכל לקיים גם הוא עיקר המצוה, וע"ע בדבריו (סי' תרע"א סק"א) שם יש לו שמן להדליק נר חנוכה כההדרין ולהזכיר אין לו שמן כל שmotב שהוא לא ידליק בכל לילה רק נר אחד והmortor יתן לחברו, וכן מצאתי בשוח' מהנה חיים (מהדורות ל' או"ח סי' צ"ז) ששה לומר איןנו כן הש"ץ וכוכו. ג' דסגי דעתוב

ה' כן
ביבס'

קדב"ז
שבעין

ישמעת
חדרם,

כ"א)
שבעה

סק"ד,
א (ס"י

שאן
ישו"ת

להיפן
ה רק

לענין
בללים,

למנין
מושכת,

תחללה
במק"א

צרכין
ימתינו

בתפלה
עשורה)

צ"ז)
ששה

לומר
איןנו כן

הש"ץ
וכוכו.

ג' דסגי
דעתוב

מתפלל, שחייב קצת ו' להנכנס לדרג פסוקד"ז כדי ואף אם אה"כ יכנס ג' או שלפניו מתפלל גם אצל עצמו, וההעט בכל זה ב הציבור, תפלתך עד שיגמור כולם למעלה עד שעמלו כולם שמדרdegish וחייב קצת לאו תפלה הציבור גמור אפרים (ח"ה ס"י תקע"ו) מהחו"א, ושם מביא שאף כמה כולם חשבי בחתפלו והנהנות החזו"א (פ"ח העט הציבור הוא להתחילה אבל בדיעבד העומד לה אחיד עדרין עומד בחתפלה כבר גמור תפלו מ"מ אלו זכות הרבים ותפלתו לענן תפ"ע שם בא לב' להתפלל שמו"ע אף שלא ווע"ע בס' ארחות רבנו אפילו אם עמד בחתפלו מיקרי תפלה הציבור, ובו מביא שם הגרח"ק שmpsokd"z כדי להגיע לה קודם שישים החזון הזורה מעלה של תפלה הציבור החזו"א הניל', שור' : שבריש ס' שער ארון (עי י"ג) שמכיא מהחו"א צ' של תפלה הציבור הוא לה ואם מהihil אה"כ הוא רם"מ חשובה תפלה כתשובות וכתחים להחزو רהחו"א דרכות הציבור אחריהם, אבל עיקרתו במתחילין כא

ובן בשו"ת אגר"מ (או"ז המהחיל לתפלה

כבר עומדים במאצע התפלה אם חשב נמי עצם תפלה הציבור גמורה, ובס' א"ר (ס"י ס"ו) והובא במ"ב שם (סקל"ה) כי "דלבתחה מצוה על כאר"א לעמוד ביחיד עם הש"ז בשוה ממש", משמע דאיינו אלא לכתלה, ובידיעבד הוא נמי תפלה הציבור בלבד לאו תפלה הציבור גמורה הוא, וזה טעם הציבור לאו תפלה הציבור גמורה הוא, וזה טעם ההלכה שהנכנס לבייהכ"ן כשהציבור מתחפלים שמו"ע לא יתחילה אם לא יוכל לסייע קודם שיאמר הש"ז קדושה, כיון שטמי לא חייב במש אצלו תפלה הציבור גמור מתחפלים (בב"ל רס"י ק"ט) סתמא, ויוצאת שדעת המ"ב מסכמת נמי כן (אלא שהעתיק בלשון 'אפשר'), מ"מ י"ל דמייקרי מיתה תפלה הציבור, אלא שככח"ג יש להעדיף שימתחן בשבייל ענייה קדושה [אמנם אכתי י"ל דזה נאמר על היחיד המctrוף לציבור (שמכבר) אבל לעשות ולקבוע שם ציבור מתחילה (שייא רשאן לומר חזות הש"ז) בעין שעמדו ביחיד ממש].

ומצאתי בשו"ת יד אליהו (רגילער, פסחים ס"ז) בהגה שם איינו מהihil לתפלה באותו רגע שהציבור מתחילין לתפלה ע"פ שמתפלל רוגב התפלה עם הציבור אין זה הכל תפלה הציבור יעוז"ב (ולדבריו כשי' שם לא היו ר' שעמדו לתפלה 'ביחד ממש' שאין להם דין תפלה הציבור לא מירוח חזות הש"ז), ובתשיבות והנהנות (איך) מביא שם שמרבו הרבה דסלר ז"ל שבישיבה בקהל החמירו מאד שכולם יסימו בבת אחת ממש יגאל ישראל' ויתהילו יחד ממש שמו"ע שرك והוא תפלה הציבור.

שיטת החזו"א (שהעומד לתפלה בשאי מהציבור מתחפל חשי תפלה הציבור) ובם' מעשה איש (ח"ג ע' קי"ח) מביא שם החזו"א ז"ל שם אחד נכנס לבייהכ"ן לאחר שהציבור כבר גמור לתפלה ומצא אחד המכאריך ועוד מתפלל יעמוד לתפלה בעוד שהלה

יתבטלו אותן שם לגמרי מתחפה הציבור, אבל משוו"ת שלמת חיים (ס"י קי"ט) מכיא שהוא ישתדל לילך לציבור.

* * *

סימן קב"ז

שאלה - אם בעין שעמדו לתפלה ביחיד מ"מ

העומד לתפלה כשהציבור עומדים במאצע תפלותם האם חשב אצלו כתפלה הציבור.

תשובה - עיקר תפלה הציבור להתחילה עם הציבור בשואה ממש (ויל"א דסגי שיתחיל כשהציבור עומדים באבות, או אפילו בג' ראשונות), אבל בדיעבד חייב תפלה הציבור אפילו עומד לתפלה במאצע תפלו הציבור (ויל"א אפילו אם רק א' עדרין עומד בתפלה) [אבל בכל אופן כדי שיוכלו לומר חזות הש"ז בעין שלכה"פ שששה מתחפלים יתחילו יחד ממש]. הבאנו למללה מהפוסקים דתפלה הציבור הינו שעמדו ר' (או עשרה) אנשים ביחיד לתפלה שמו"ע [וכ' בס' יסוד ושורש העבודה שער י"א פ"ב) שהתחילה לתפלה עם הציבור אף אם יאריך בתפלה העמידה כמה שעות אחר שיסימרו הציבור תפלותם מיקרי נמי מתחפל עם הציבור, וכךין זה כי החזו"א (ס"י קנ"ה סק"ב)].

אלא שיל"ע בתורת מהו אם הששה (או העשרה) לא עמדו לתפלה ביחיד ממש (אלא זה אחר זה) אם חשב תפלה הציבור, שהוא ראשון לומר חזות הש"ז (וקדושה), ואמת' לדרשין מה שיעור הסמכות.

שנית ייל"ע אם עמדו ששה (או עשרה) מרבית העם לתפלה ביחיד ממש אם היחדים